

ХАҢЫАТ
1937 СЫЛТАН
ТАХСАР

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН НЬУРБА УЛУУХУН ХАҢЫАТА

НЬУРБА

12+

2021 сыл
Балабан ыйын
2 күнэ
Чэлпийэр
34 №
(11956)

ТЭРИЙЭЭЧЧИЛЭР: СР Правительствота, Ньурба улууһун "Ньурба" ("Огни Нюрбы") хаһыат редакцията" автономнай тэрилтэ

КЫАХТААХ САХА СИРЭ - БАЙЫЛЫАТ ОЛОХ ТУҢУГАР

БИИР НЬЫГЫЛ
АРАССЫЫА

ГАЛИНА ДАНЧИКОВА

АЙСЕН НИКОЛАЕВ

ИВАН ЛУЦКАН

БАЛАБАН ЫЙЫН 17-19

АРАССЫЫА СУДААРЫСТЫБАННАЙ ДУУМАТЫН ДЬОКУТААТТАРЫН БЫЫБАРА

Оплачено из средств избирательного фонда Якутского регионального отделения Всероссийской политической партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ».

– Балабан ыйын 2 күнэ – сэриг бүппүт күнэ –

Ньурба оройуонуттан Аҕа дойду Улуу сэриитигэр 2697 киһи кыттан Ийэ дойдуну саа-саадах тутан туруулаһыттар. 1152 киһи буйун сэриг хонутугар охтубуттара, сураҕа суох сүппүттэрэ. 3506 киһи, оҕо, дыахтар тыылга араас балаһанньаттан тыһыннара быстыбыта. 900-төн тахса киһи уордьаннарыннан, мэтээллэринэн наҕараадаламмыттар.

Биир дойдутаахтарбыт, Сэбиэскэй Сойуус Геройдара майор Николай Чусовской уонна Николай Кудряшов, дивизия командирын солбуйааччы полковник, 30 өстөөҕү кытта хапсыһыыга соҕотобун кыайыт снайпер, рота комсорга Софрон Бушков, самнарыллыбыт Рейхстаг эркинигэр сахатын норуотун аатыттан илии баттаан хааларбыт связист Феодосий Донской, хорсун бартыһаан Семен Сюзьской уо.д.а. ааттарынан киэн туттабыт.

Улуу Москваны геройдуу обороналаан туруулаһыыга уонна кини таһыгар өстөөҕү урусхаллаһынна, кырыктаах Ленинград блокадатыгар, ыстаал ууллар Сталинградтаагы кыргыһыыга, хабараан элбэх танкалаах Курсктаагы тобойдооҕу киирсингэ, Украинаны, Белоруссияны, Прибалтиканы босхолоһунна, Польшаны, Венгрияны, Румынияны, Чехословакияны уо.д.а. гитлеровскай фашистартан быһаан ылыыга, өстөөх арҕабын Берлини самнарыыга барытыгар Ньурба ньургун уолаттара бааллара.

1942 сыл олунньу саҕана 33 армия 110 дивизиятыгар 800 киһи эбиллигэ тиийбиттэн элбэх саха баара биллэр. Бу дивизия 40 снайпердааҕа үксэ сахалар эбит. Манна холбоһуктаах партинай активын муньаҕар дивизия командира Н.А. Беззубов дакылаатыгар коммунист саха ытааччыта, Ньурба уола Бушков С.И. ситиһиитигэр сизгэнэн снайперскай хамсааһыны тэнитэргэ эппиттэр. Кырдык да ити кэнниттэн снайпердар күүскэ аатырыттар.

Бронетанковай сэрии капитана В.В. Кесяков (Маалыкай), революционер М.В. Мегежескэй биригэ төрөөбүт быраата 273 бааһырыт салааттары хорсундук быһаабыта, 1944 с. сэттинни 23 күнүгэр таанкаҕа умайан өлбүтэ, ити кыргыһыы өстөөххө улахан охсууну онорбута.

Сэригэ санитарынан сылдыбыт Иван Спиридонович Семенов (Чапанда) пулеметнай сэрии ортотуттан 47 бааһырыт байыастары быһаабыта, биһиги оройуонмут

Ньурбалар Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ хорсундук кыттыбыттар

дьонуттан биир бастакынан уордьанынан наҕараадаламмыта.

Ленинград босхолоһун иһин 90-н тахса киһи биһиги Ньурбабытыттан кыттыны ылбыта биллэр. Ильмень күөлгэ сэриилэспит дьонтон 101 киһи ахтыыта К.Д. Уткин аатынан "Норуоттар Доҕордоһуулар" түмэлгэ харалла сытар. Курсктаагы уонна Белгородскай уобаластары босхолоһунна 50-н тахса Ньурба дьонно кыттыбыт.

Гвардия полковнига Г.В. Наумов полканы хамаандалаан кини талаана, өйүн күүһэ, хорсуна элбэх бойобуой сырыллары көрдөрбүтэ, Днепры ылыыга, Львов, Прага уонна Берлини ылыыга хорсунун көрдөрбүтэ. Партизанскай этэрээт аатырыт "Буревестнига" Семен Сюзьской Тиксииттэн хайыһарынан 2500 км 35 күн айаннаан Ньурбаттан сэриигэ баран хорсундук сэриилэспитэ.

Биһиги оройуонмуттан агардас Украина кыргыһыытыгар 50 киһи сылдыбыт, онтон 30 киһи кыргыһыы хонутугар охтубут. Ньурба биир чабылхай ыччата, сэбиэскэй аармыйа офицера, сэрии түмүктэниэ аҕыйах кэм хаалбытын кэннэ Илинги Пруссияҕа сырдык тына быстыбыт уонна Польшаҕа көмүс уңуоҕа көтөбүллүбүт Христофор Иннокентьев Кыһыл Сулус уордьанынан наҕараадаламмыта.

Ньурба улууһуттан дьахталлартан Улуу сэриигэ кыттыбыт Мария Васильевна Васильева 1935 с. акушеркалар куурустарын бүтэ-

рэн баран Москваҕа мединститутка үөрэнэ сылдьан "Аммосов дьыалата" дьин сымыйа дьыалаҕа 1939 с. хаайыыга түбэһэр. 1941 с. сэттинни ыйга сэриигэ ытталлар. Курсктаагы Дуга сэриитигэр кыттыбыта уонна Дрезденгэ тийэ сэриилэспитэ, үс төгүл бааһырыта, улахан дөйүүнү ылбыта, "Бойобуой үтүөлэрин иһин" мэтээлинэн наҕараадаламмыта. 1945 с. ахсынны ыйга төннөн кэлэн Москваҕа акушерствоҕа уонна гинекологияҕа Бүтүн Сойуустаагы научнай-чинчийэр институтка үлэлэбитэ.

Филиппов Алексей Семенович, норуока биллэр аата Хонкуй Өлөксөй, кэргэнэ Филиппова Марфа Николаевна, билигин Чапанда сиригэр олоннонор 9 уол оболоохторо үһү. Ийэлэрэ уолаттара кыраларыгар ыалдьан өлбүт. Офонньор соҕотобун балыктаан, ыалын кытта үүнээйи үүннэрэн аһаалаан, толугу улахан, доруобай дьону улаатыннартаабыт. 1941 с. Өлөксөй сэттэ уолун биридэ ньылбы тутан сэриигэ илдьибиттэр. Ахсыс уола Алданна "Эдэр тайҕа" диэнгэ үлэли сырыттабына эмиэ сэриигэ илдьэ барбыттар. Тохсус ыарыһах дьин хаалбыт уоллара 1943 с. Япония сэриитигэр ыңырыллан баран доруобуйатынан сыккырыы тына кэлэн быстыбыт. Сэриигэ сэттэ уол тыһыннара быстыбыт.

Ол курдук тобус уолтан биир уол - Бүөтүр кэлэн кэргэннэнэн ыччаттардамыт. Итинник архыып докумуонунан историяҕа

суруллубут дьонно, сэрииттэр ааттарын бар дьоммут, ыччаттарбыт билэллэрэ наада этэ. Бу кыра ыстатыйаҕа сорохторо эрэ киирэр буолаахтаата, бэрт аҕыйах холобур.

Аҕа дойду сэриитин сылларыгар тыылга дьон-сэргэ, оҕо-дыахтар Кыайыы туһугар күүстэрин харыстаммакка үлэлэбиттэрэ. Тыыл дьонно туохха да кыайан тэннэннэлибэт дьоруойдуу үлэлэринэн Улуу Кыайыыны ситиспиттэрэ. Сэрии сылларыгар биһиги Ньурбабытыгар промкомбинат, испиискэ, крахмал, тиригэ танастыыгэр собуоттара үлэлэбиттэрэ. Ньурба уонна Маарга машиннай-тракторнай станциялар (МТС) баар буоланнар холкуостарга бааһына сиргэ солоһунугар, от, бурдук хомууругар, кыһын бурдук сыһныытыгар улахан көмөнү онгороллоро. Балык бултааһына, мас кэрдиитэ о.д.а. үлэлэр оҕо, дыахтар үлэтэ этэ.

Тыыл дьонно бэйэлэрэ төһө да аас-туор олоххо олордоллор сэриигэ Ньурбалар 283 тыһ. солк., 2700 устуука ичигэс таһаы, 5815 түүлээх тиригитин, 377 үрүгү көмүс малы, 1607 тыһ. солк. сойуому суруммуттара, ыһыттар.

Убаастабыллаах тыыл бэтэрээннэрэ, сэрии оҕолоро, ытыктабыллаах Ньурба дьонно-сэргэтэ! Эһигини немецкэй-фашисткай талабырдыттары толору кыайыы, сэрии бүппүт күнүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Күндү бэтэрээннэр, билигин да дьылбаһы быһаарар, биир сомоҕо күүс буолар түгэннэригэр аҕыйаҕа суохтар.

Ол курдук дойдуга бүрүккээбит пандемия, ойуур баһаардара, онтон да атын олоххо мэхэйдэр биһигэ үөскүү тураллар. Төһө да ырахаттар бүрүккээбиттэрин иһин олох салҕанар. Оттон саастаах өттүбүт олус бэркэ өйдүүбүт, буолаары турар быыбарга көхтөөхтүк кыттан, бары биир санаанан Ньурбабыт, Сахабыт сирин сайдыытын туһугар өйөөһү-өйдөөн, сөптөөхтүк быһаарынан быыбарга кыттыны ылыахпыт дьин.

Сэрии бүппүт күнэ норуоппутунан киэн туттууга, ыччаты айымнылаах олоххо иитэригиттэр өссө төгүл үөрэтэр. Ытык-мааны аҕам саастаах дьоммут! Эһигэ барыгытыгар чөл туруту, эйэбэс сыһыаны уонна этэнгэ буолууну баһарабыт! Бу дьонун суолталаах күн эһигэ күүһү-уоҕу, эрчими, тулууру эптин, санаабытын бөбөрөгөттүн!

Ньурба улууһун бэтэрээннэрин сэбиэтэ,
Ытык Сүбэтэ.

– СИА иһитиннэрэр –

Хааччахтыыр миэрэлэр балабан ыйын 30 күнүгэр дьэри уһатыллылар

Тустаах ыйаагы Ил Дархан Айсен Николаев атырдыах ыйын 30 күнүгэр баттаата дьин СӨ Бырабытыгыстыбатын уонна Ил Дархан дьаһалтатын пресс-сулууспата иһитиннэрэр.

Өрөспүүбүлүкэҕэ коронавирус тарбаһыта билигин да үрдүк көрдөрүүлээх. Атырдыах ыйын 30 күнүгэр уопсайа 143

киһи коронавируһунан ыалдыбыт. Дьокуускайга — 85 киһи. Санитарнай-эпидемиологическай турук тыһааһыннаабынан хааччахтыыр, дьону ыарыттан харыстыыр миэрэлэр, балабан ыйын 30 күнүгэр дьэри уһатыллылар.

Бу кэмгэ Саха сиригэр барыта 418 555 доза вакцина кэлбит. 290 тыһ. киһи икки түһүмэхтээх быһыыны толору ылбыт.

БИИР НЬЫГЫЛ АРАССЫЙА

«БИИР НЬЫГЫЛ АРАССЫЙА» БЭЛИТИИЧЭСКЭЙ БААРТЫЙА САХА СИРИНЭЭБИ САЛААТЫН БЫРАГЫРААМАТА

КЫАХТААХ САХА СИРЭ — БАЙЫЛЫАТ ОЛОХ ТУҢУГАР!

2021 сылга баартыйа Норуодунай бырагырааманан быыбарга кыттан эрэр. Бырагыраама дьон киллэрэр этиилэриттэн, сабар идиэйэлэриттэн, туруорсууларыттан таныллан оноһулунна.

БИГЭ ТУРУКТААХ ДЬИЭ КЭРГЭН

Бигэ туруктаах, чэбдик олохтоох, айбы сирдээх дьиэ-кэргэн омук кэскилэ диэн мэнэбэ эппэттэр. Биһиги сүрүн сорукпут — оҕолоох ыаллар бигэ туруктаах, баай-талым олохтооллорун ситиһии. Онон «Биир ньыгыл Араcсыйа» манньк соруктары туруорда:

- Элбэх оҕолоох дьиэ кэргэн статуһун сокуонунан бигэргэтии. Дьиэ кэргэн сыаннастарын бөбүргөтөр сыалтан Араcсыйаҕа Аҕа күнүн олохтообун.
- Ийэ хапытаалын туһаныыны кэнэтии. Ол иһигэр олорор дьиэ усулуобуйатын тупсарыыга, өрөмүөнгэ, гаас оборудованиетын киллэттэриигэ уо.д.а.
- Икки уонна онтон элбэх оҕолоох ыаллар олорор дьиэлэрин атыылыыр түгэнииргэр нолуоктан босхолоһун.
- Үөрэх кыһаларыгар «үөрэх мэдиcсиейэтин» үлэтин сөргүтүү.
- Көрүүгэ-истиитэ уонна тулаайах хаалбыт оҕолорго анал бырагырааманы оноруу.

■ «БИИР НЬЫГЫЛ АРАССЫЙА» САХА СИРИНЭЭБИ САЛААТЫН ЭТИИЛЭРЭ

Учууталлар, быраастар, байыаннайдар, социальнай эйгэ үлэһиттэрин хамнастарын түһүмэбинэн үрдэтии.

ДОРУОБУЙА

Киһи доруобуйата чэгийн-чэбдик буолуута, ийэ уонна оҕо көмүскэлэ, аҕа саастаах көлүөнэ дьонунук кырдыгыта доруобуйа харыстабылын салаатын сайыннарыттан быһаччы тутулуктаахтар. Бу хайысхаҕа баартыйа иннигэр манньк соруктар тураллар:

- Учаастактаагы бырааска уонна исписэли-истэргэ көрдөрөгө халыг учараты суох онорууну ситиһии. Ырысыаптары ылыы, больничнай лиһи толотторуу бэрээдэгэ судургутуйуохтаах.
- Хас биирдии киһи хаачыстыбалаах мэдиcсиейэни кэмэийин улаатыннарыы. Эрэгийэнииргэ эбии 500 мобильнай мэдиcсиейэни комплекстарынан уонна 5000 «суһал көмө» массыыналарын чугастаагы икки сылга хааччыыны ситиһии.
- Мэдиcсиейэни реабилитацияны сайыннарыы анал бырагырааматын оноруу. Онон анаан 100 млрд солкуобай көрүлүөхтээх. Мантан чугастаагы үс сылга 60 млрд солкуобай аттарыы.
- Нэһилиэнньэ бэйэтин доруобуйатыгар харыстабыллаахтык, болҕомтолоохтук

сыһыаннаһарыгар анаан, диспансеризация, мэдиcсиейэни көрүү-истиити бырагырааматын күүһүрдүү.

- Тьа сиригэр балыһаларын исписэли-быраастарынан хааччылар соруга туруорулунна. «Земскэй дуоктар», «Земскэй биэлсэр» бырагыраамалары салгыы үлэлэтии.
- Тьа сиригэр доруобуйа харыстабылын тэрилтэлэрин тырааныспарынан уонна мэдиcсиейэни тэриллэринэн хааччыы.

«БИИР НЬЫГЫЛ АРАССЫЙА» САХА СИРИНЭЭБИ САЛААТЫН ЭТИИЛЭРЭ

Өрөспүүбүлүкэ бары улустарын исписэли-быраастарынан хааччыыны соругун туруорда. Улук Хоту оройуоннарыгар үлэли барар быраастарга 2 мөлүйүүн солкуобайдаах, биэлсэрдэргэ 1 мөлүйүүн солкуобайдаах, оттон Арктика оройуоннарга барар быраастарга 3 мөлүйүүн солкуобайдаах, биэлсэрдэргэ 1,5 мөлүйүүн солкуобайдаах биир кэмнээх төлөбүр олохтонохтоо.

Билигин ордук тьа сиригэр мэдиcсиейэни тэрилтэлэргэ тырааныспарынан хааччылыы боптуруоһа кытаатта. Онон тьа сиригэр балыһалар тырааныспарынан итиэннэ мэдиcсиейэни тэриллэринэн толору хааччылыахтаахтар.

ҮӨРЭХ УОННА НАУКА

Национальной сайдыыга үөрэх уонна наука биир саамай стратегическай хайысхаларынан буолаллар. Онон үөрэхтэһини уонна науканы сайыннарыыга судаарыстыба улахан болҕомтогун уураар.

- 1,5 сааһыттан 7-гэр дьэри саастаах кыаммат ыаллар оҕолоро оҕо саадынан, дьааһыланан хааччылыахтаахтар.
- Оскуола иннинэҕи уонна оскуолаҕа үөрэнэр оҕолордоох ыалларга дистанционнай психологическай-педагогическай өгөнү оноруу.
- Оскуолаларга цифровой үөрэх эйгэтин тэрийи.
- 2024 сыл бүтүөр дьэри 1300 сана оскуоланы тутуу.
- 7300 оскуолаҕа хапытаалынай өрөмүөн уонна үөрэх тэрилинэн хааччылыыга бырагырааманы олоххо киллэри.
- Оскуолалары оптуобустарынан хааччыы.
- Педагогическай үлэһиттэр хамнастарын үрдэтии.
- Орто анал үөрэҕи сайыннарыыга 2024 сылга дьэри 30 млрд солкуобай көрүү.
- 3400 кэрингэ үөрэх-производственной дьэилэрин санардыы.
- «Эдэр профессионаллар» хамсааһын үлэтин кэнэтии, кункурустар кыайылаахтары, призердарын үлээнэн хааччыы.
- Үрдүк үөрэх кыһаларыгар буддьүөт мистэтин элбэтии.

■ «БИИР НЬЫГЫЛ АРАССЫЙА» САХА СИРИНЭЭБИ САЛААТЫН ЭТИИЛЭРЭ

Улук Илин эрэгийэнииргэр атын сирдэртэн үөрэҕи салаатыгар үлэли кэлэччилэр тэрилтэ дьэитигэр олон баран, салгыы бас билигэ оттороллоругар анаан федеральной бырагыраама баар буолуохтаах.

ТАБЫГАСТААХ ОЛОРОР УСУЛУОБУЙАНЫ ТЭРИЙИ

Куораттар, бөһүөлэктэр ис-тас көстүүлэрин тупсаҕай гына онорууга, олохтоохтор табыгастаах усулуобуйаҕа олороллоругар тустаах баартыйа үгүс үлэни ыытта. Олорор дьэи-уоту тутууга, нэһилиэнньэлээх пууннары гаастааһынна, суолу-ийи тутууга биһиги инникитин манньк былааннары туруордубут:

- Олорор дьэи тутуу кэмэийин улаатыннарыы. Сыллата 120 мөл. кв мистэргэ дьэи тутан киллэри.
- Сыллата 5 мөлүйүүн кэринэ Араcсыйа ыаллара олорор усулуобуйаларын тупсаралларын ситиһии.
- Ипотекаҕа эрэгийэнииргэ субсидиялары олохтообун.
- Хаарбах туруктаах дьэилэртэн көһөрүүгэ сана бырагырааманы оноруу.
- Управляющей хампаанньалар үлэлэрин хонтурооллааһыны күүһүрдүү.
- Элбэх кыбартыраллаах уонна чааһынай дьэилэр учаастактарын инженернай ситиминэн хааччыы.
- Олорор дьэи тутууга учаастагы бириигэ чэпчэтиллэх усулуобуйаны олохтообун.
- 300 тыһыынчаҕа дьэри нэһилиэнньэлээх дьөбүс куораттарга култуура кииннэрин тутуу.
- Уопастыбаннай тырааныспар салаатын сайыннарыы. Бу сылга анаан 50 млрд солкуобайынан үбүлэһин.

■ «БИИР НЬЫГЫЛ АРАССЫЙА» САХА СИРИНЭЭБИ САЛААТЫН ЭТИИЛЭРЭ

Тутуу матырыйаала үрдэбитинэн сибээстээн, тьа сиригэр олорор дьэи тутуу кыһалыаҕа быһаарыллыахтаах. Ол туһугар судаарыстыба өттүттэн сыллаах-соруктаах үлэ ытыллыахтаах.

Тьа сиригэр олорор дьэи тутууга анаан чэпчэтиллэх ипотека уонна буддьүөттэн субсидиянан туһаныыга сана механизмнары тобулуу.

Элбэх оҕолоох ыалларга көрүлүбүт сир учаастагар уоту, гааны тардыыга, суолу онорууга анаан федеральной бырагырааманы бигэргэтии. Оччотугар элбэх оҕолоох ыалларга сана учаастактарыгар дьэилэрин тутталларыгар улахан көмө буолуоҕа.

СУДААРЫСТЫБА – КИҢИ ТУҢУГАР

Көдүүстээх судаарыстыба – муударай тас бэлиитикэ, эйлээх олобу, куттал суох буолуутун хааччылар Сэбилэниилээх күүстэр итиэннэ эрэгийэнииргэ туруктаахтык сайдыылар. Судаарыстыба өгөтө дьэнкэ, тийһилэнииргэ, суһал уонна дьон ирдэбилгэр сөп түбэһэр буолуохтаах. Ити иһин «Биир ньыгыл Араcсыйа» бэлиити-чэскэй баартыйа манньк соругу туруорунар:

- Хас биирдии гражданин сибээс аныгы көрүнэр, киңг балаһалаах интернеккэ тийһинииргэ, судаарыстыба өгөтүнэн толору туһаныахтаах.
- «Социальной казначейство» сыһыпара платформатыгар тирэҕирэн, социальнай көмөнү ылыы судургутуйуохтаах.

ТЬА СИРИН САЙДЫЫТА

Агропромышленный комплекс сайдыыта тьа сиригэр кэлим сайдыытын кытары ситимэнииргэ, тьа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэрэ бас билии кэбиттэн тутулуга суох тэннэ тутуллан сайдыахтаахтар. Бу хайысхаҕа сорукпут:

- Тьа хаһаайыстыбатын табаарын онорооччулары өйөөһүн ырычааһын кэнэти, олохтоох бордодууксууа ырынакка күрэтэһэр кыага үрдүүрүн ситиһии.
- Бааһына, ходуһа, мэччирэн туһанылыытын хонтуроолга ылыы, быраҕыллыыт сир туһаҕа тахсарын тэрийи.
- Тьа сиригэр олорор дьэи-уот тутуутун бырагырааматын оноруу, сир учаастагы бириини судургутуу, суол-иис уонна хомунаалынай ситим тардылыытын хааччыы.
- Үөрэх, доруобуйа харыстабылын тэрилтэлэрэ каадырынан, тырааныспарынан, аныгы технологиянан хааччыллалларын ситиһии.

■ «БИИР НЬЫГЫЛ АРАССЫЙА» САХА СИРИНЭЭБИ САЛААТЫН ЭТИИЛЭРЭ

Тьа сиригэр олорор дьэи тутууга анаан чэпчэтиллэх ипотека уонна буддьүөттэн субсидиянан туһаныыга сана механизмнары тобулуу.

САХА СИРИН САЙДЫЫТЫН ТҮӨРЭЭЭ ТҮСТЭ

Айсен НИКОЛАЕВ,
СӨ Ил Дархана:

— Ыгыктабыллаах, ыгык-мааны сахам дьоно! Быйыл сайын Сахабыт сиригэр ойуур баһаардара бүрүккэбиттэрин үрдүнэн, өрөспүүбүлүкэбит олохтоохторо «Биир ньыгыл Араcсыйа» бэлиити-чэскэй баартыйа Норуодунай бырагырааматыгар этиилэри хомуйууга көхтөөхтүк кытынныгыт! Ол курдук, 20 тыһыынча кэрингэ этии бары салааларынан хомуллан киридэ. Билигин да киирэ туралларыттан сылыктаахтаах, төрөөбүт дойдубут чэчирии сайдарын туһугар кыһаллар дьон ахсаана элбэтин туоһулуур. Онон Норуодунай бырагыраама сана этиилэринэн эбиллэ турар. Уолбат ойбон курдук, санаттан сана былааннары, идиэйэлэри саҕа. Холбурдуур буоллаахха, хамнаһы индексациялааһын, бизнсийэҕэ тахсар сааһы уларытыы, сөмөлүөтүнэн көтүү билиитин субсидиялааһын курдук интэриэһинэй уонна сыгыты этиилэр киридилэр.

Кэлинни кэмгэ доруобуйа харыстабылын бастакы сүһүбүн санардар, уларытар аналлаах бырагыраама олоххо киирэн, бу өтүгүр этиилэр кириилэрэ лаппа аһыах. Бүтүгүнү күннэ Саха сиригэр олохтоохторун экология, нэһилиэнньэлээх пууннарга толору хааччылыыны киллэри, уопастыбаннай сирдэри санардан оноруу бопшуруостара долгутар.

Сүрүн баартыйа Норуодунай бырагырааматыгар өрөспүүбүлүкэ хас биридии нэһилииттэн этиилэр киридилэр. Оттон Дьокуускай куорат, Нерюнгри, Ньурба, Амма, Анаабыр уонна Кэбээи улустарын олохтоохторо Норуодунай бырагыраама оноһуллуутугар ордук көхтөөхтүк кытыннылар.

Норуот туһугар үлэири ааттын Норуодунай бырагыраама төрүт ақылаатын онорууга көмөлөспүккүтүгэр ис сүрэхпиттэн махтанабын! Саха сиригэр сайдыы суолугар үктэнэр түөрэбин түһэриигэ көхтөөхтүк кытынныгыт!

— **Выборы - 2021** —

За чистую воду!
За чистый воздух!
За чистую политику!

Анатолий Кырджагасов

Агитационный материал кандидата в депутаты А.А.Кырджагасова опубликован на безвозмездной основе в соответствии с ч. 2 ст. 66 Федерального закона "О выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания РФ".

БИНИГИ КҮҮСПҮТ - ТҮМСҮҮГЭ

ПЕТР ЧЕРКАШИН

Кандидат П.П.Черкашин агитационный материал "О выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания РФ" №3 66 акт. 2 ч. ололорун талаар суох турсука бэргэттэнэ.

— **Үөрэхтээһин сыла** —

Саҥа үөрэх дыла саҕаланна

Балаҕан ыйын 1 к. улууспут 4 тыһ. тахса үөрэнээччилэр кэрэ-бэлиэ түгүнү. Ол иһигэр 451 оҕо оскуола боруогун аан бастаан атыллаатылар.

Ньурба 2 №-дээх орто оскуолатын дыэттин таһыгар бырааһынныктык симэммит култура департаменын "Дьол алааһа" комплексыгар сибэки туурдаах, үөрбүт-көпүт сирэйдээх Ньурба алын сүһүөх 3 №-дээх оскуолатын үөрэнээччилэрэ, учууталлар уонна төрөппүттэр муһуннулар. Билии күнэ 1-кы кылаас үөрэнээччилэрин парадтарынан саҕаланна. Кылаас салайааччылары Евгений Охлопкова (1 "а") уонна Ульяна Егорова (1 "б") оҕолорун батыһыннаран кириэн ыскаамыйаларга оннуларын булан олордолор.

Оскуола дириэктэрэ, СӨ үөрэбин туйгуна, РФ уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ Петр Кузьмин саҥа үөрэх дьылын истин эбэрдэттин тиэртэ, оскуола кэлэктиибэ үөрэх хаачыстыбатын тупсарга бэлэмин иһитиннэрдэ. Петр Петрович эппитинэн, быйылгы үөрэх дьылыгар оскуола 195 оҕо үөрэнэр, ол иһигэр 1 кылааска 52 оҕо кириэ. Ааспыт үөрэх дьылыгар 194 оҕо үөрэммиттэн 24 оҕо "туйгун" сыанаба, 72 оҕо "үчүгэй" сыанаба үөрэммиттэр.

Улуус дьаһалтатын персонал саһайар сулуустатын салайааччыта Ольга Алексеева улуус баһылыга Алексей Михайлович Иннокентьев аатыттан истин-иһирэх эбэрдэттин уонна үтөнү баһарыларын тиэртэ, улуус салалтата үөрэх эйгэтигэр, үөрэх тэрилтэлэрин матырыйаалынай-техничэскэй базатын тупсарыга улахан болҕомтотун уураһын бэлиэтээтэ. Кылаас салайааччыларыгар улуус дьаһалтатын аатыттан 1-кы кылаас үөрэнээччилэригэр аһаҕастык бэлэхтэр туттарылыннылар. Салгы Ньурба к. Уопастыбаннай эйгэлэри сайыннарага дириэксийэтин салайааччыта Александра Улинова, улуустаагы үөрэх салалтатын уопсай үөрэхтээһингэ отделин исписэлиһэ Варвара Васильева уонна 1 кылаас төрөппүтэ Семен Ноговицын эбэрдэ истин тылларын эттилэр.

1 кылаас оҕолоро чобуотук үөрэх, оскуола туһунан хоһоонору аахтылар, музыкальнай эбэрдэлэрин аһахтылар. Сыл бастыг үөрэнээччитэ Дайана Иванова уонна 4 кылаас үөрэнээччилэрэ маннайгы кылаас оҕолоругар алгыстаах эбэрдэлэрин тиэртилэр уонна бэлэхтэрин туттардылар. 2 "б" кылаас оҕолоро "Оскуола" диэн ырыаны бэлэх ууннулар. Ол айы оскуола боруогун саҥа атыллаан байбал курдук киэн үөрэх-билии эйгэтигэр кириэр кырачааннар төрөппүттэрин сүрэхтэрэ үөрүүнэн уонна киэн туттуу ийинтинэн тоолла.

Үөрэнээччилэри Билии күнүгэр аһаҕастык уруоктарга ыҥыран, 1 кылаас үөрэнээччилэрэ Мария Егорова уонна Максим Нектегяев бастакы чуораны лынкыната тыһатан эргийэ хаамтылар.

Бу курдук улуус бары оскуолаларыгар төрөппүттэргэ туспа зоналар ананан туран, үөрүүлээх линейкалар ытыллан, оскуолаларга быйыл Арасыйаба Наука уонна технология сылыгар аһаҕастык кылаас чаастар ытылыннылар.

Геннадий АНТОНОВ.

гражданская ПЛАТФОРМА

+Я

Агитационный материал ЯРО ВПП "Гражданская платформа" опубликован на безвозмездной основе в соответствии с ч. 2 ст. 66 Федерального закона "О выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания РФ".

— **Дойду сонун** —

"Биир ньыгыл Арасыйа" сийиэһигэр Владимир Путин нэһилиэнньэбэ онгоһулар саҥа көмө туһунан иһитиннэрдэ

Ол курдук биэнсийэлээх дьонго барыларыгар, ол иһигэр үлэһит сылдыар аҕа саастаах дьонго, ИДМ иһинэн биэнсийэ ылааччыларга 10 000 солк. биэр кэмнээх төлөбүр онгоһулоуба. Кэлэр сылга биэнсийэ инфляция хардытын куоһарар курдук эбиллиэбэ.

Ону таһынан, оҕолоох дьон кэргэнтэри өйүүр бырагыраама тиһигин быспакка салҕанан иһэ. Үарахан кэм тирээн кэллэбинэ, кыаммат дьон кэргэн хаһан бабарар судаарыстыба көмөтүгэр эрэннин сөп диир дойду Аҕа баһылыга "Биир ньыгыл Арасыйа" сийиэһин иккис түһүмэһэр эттэ.

"Биир ньыгыл Арасыйа" ХХ сийиэһигэр быбар иннинэби бырагырааманы билиһиннэрдилэр. Баартыа порталыгар хас биердир эргийиэнтэн нэһилиэнньэ олох таһымын уонна хаачыстыбатын тупсарарга туох этиилээбин барытын суруйан ытар кыахтамыта. Норуот бырагырааматыгар кирибит этиилэргэ дьон, сүннүһүнэн, хамнас уонна биэнсийэ үрдүүрүн, үлэтин, хамнаһын сүтэрибит дьонго онгоһулар судаарыстыбаннай көмө кэнгээн иһэрин о.д.а. туруорсаллар.

Олохтоохтор этиилэрин хомуйуу NP.ER.RU сайтка уонна "Биир ньыгыл Арасыйа" уопастыбаннай приемнадыгарыгар ытыллыбыта. Эргийиэннэртэн уопсайа онлайн уонна офлайн 1,6 мол. тахса этии кирибитэ. Нэһилиэнньэ ону таһынан, 11 хайысханан 3,4 мол. анкета толорбута.

Норуот бырагыраамата олох бары эйгэтин таарыйар уонна кэлэр кэмгэ булгуччу толорулуох тустаах. Ойуур баһаара турбут ырахан кэм аахсыбака, Сахабыт сири олохтоохторо эмиэ Норуот бырагырааматыгар тус этиилэрин киллэрдилэр. Уопсайа 16000 тахса кирибит этииттэн улахан аһаара эргийиэн уонна дьон-сэргэ уйгу-бийанг олобо сайдан иһэрин туһугар туһуланна.

Олох сайдыытын Сахабыт сири олохтоохторо Өлүөнэ эбэ нөнүө тууллар мустаны кытта ситимниилэр. Баарабай тутуу өрөспүүбүлүкэ киин сиртэн ойуучу сытарын босхолоон, айан суолун сырыыта тэтимирэн, ас-танас сыаната удамыр буоларыгар онкул ууруон сөп. Итини таһынан, хоту дойду тыһыс усулуобуйатыгар олоһор дьон биэнсийэбэ тахсар саас урукку халыыбыгар төннөрүн, салгын суолунан айан төлөбүр субсидияларын туруорсаллар.

Өрөспүүбүлүкэ олохтоохторо итинэн экология, нэһилиэктэри, тизгэннэри тупсары биһууруостарын норуот бырагырааматыгар киллэрдилэр.

"Этиилэри хомуйарга саамай көхтөөх нэһилиэнньэ Дьокуускайга, Нерюнгри, Ньурба, Амма, Анаабыр, Кэбээйи улуустарыгар баарын биллэрдэ. Дьон туруорсуутун, быбардааччылар этиилэрин барыларын мин "Биир ньыгыл Арасыйа" федеральнай салалтатыгар тиксэрэбин. Ол этиилэри Норуот бырагырааматын эргийиэннэби салаатыгар киллэриэхтэрэ", - диир бэлиэтири Айсен Николаев, баартыа Саха сириэнэби салаатын сэкиритээрэ.

"Биир ньыгыл Арасыйа" сийиэһин кэмигэр дойду Аҕа баһылыга Владимир Путин социальнай эйгэбэ болҕомтотун уурда. "Биһиги дойдубут хас биердир олохтооҕо дьэһэлэнэр кыахтаах буолара биер тыын боппурос. 2017 сыл санатыгар диэри саахалланар туруктаах дьон испиһэксэ кирибит дьэһэлэртэн дьону көһөрүү билигин эргийиэннэргэ бара турар. Былырын бу бырагыраамабэ эбии 50 млрд. солк үп көрүлүбүтэ, ол иһин күн бүгүн үлэ хаамыта кыраапыгы куоһаран иһэр. Бу сыл бүтүөр диэри тобус эргийиэн болдьоммут бириэмэттэн эрдэ дьоннорун саҥа дьэһэ көһөрүөхтэрэ.

2021 сыл тохсунньу 1 күнүгэр диэри докумуоннара онгоһуллубут саахалланар туруктаах дьэһэттэн дьон

Куоласпытын коммунистарга тоҕо биэриэх тустаахпытыг?

Бу быбарга коммунистар кыйардаһа-рына, ол аата Россияны салайан олоһор билингни былаас сүрүн сыалын - нэһилиэнньэ өйө-саһаата кэһитин ситиспитин туһулоуба. "Арбаангы дойдулар биһиэхэ туорайдаһаллар" диир этии салгы үлэһит.

Былаас биер партияттан куттанар - Коммунистическая партиятан. РФКП - биһиги уопастыбабыт сайдар туһаайытын уларытар, дойдубут урукку модун кыабын төннөрөр кыахтаах соҕотох күөс.

Коммунистическая партия дойду сайдар кэскилин тосту уларытыгы боппуруостарын эйгэлээх суолунан, сокуон төрүтүгэр ситиһэргэ суоттанар. Буолаары турар быбарга кыйар түбэлтэбитигэр биһиги дьоммут аатыгар эрэ дьокутаат аатын сүгүөхтэрэ суоҕа, кинилэр Коммунистическая партия бүтүн дойдубут хас биердир олохтооҕор туһаайар "Норуот былааһыгар уон харды" программатынан салайтарыахтара. Биһиги кыйаһахпыт диир эрэнэбин.

Артур Алексеев, РФКП Саха сириэнэби рескомун чилиэнэ.

КПРФ агитационный материал "О выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания РФ" №3 66 акт. 2 ч. ололорун талаар суох турсука бэргэттэнэ.

ну көһөрөр бырагыраама салгы олоххо кириэхтээх", - диир эттэ Владимир Путин. Бастакы харды быһытынан, федеральнай буддьүөттэн ити сылга 45 млрд. солк. көрөргө этии киллэрдэ кини.

Саҥа кыбаарталлары тутуу бырайыагар социальнай инфраструктураны, тизгэннэри тупсарыны, уопастыбаннай тырааныспар сырытын киллэрэр наадалабын бэлиэтээтэ. "Бу үлэ олохтоох нэһилиэнньэни кытта барыахтаах, кинилэр санаалара учуоттаныахтаах. Ол туһугар норуот буддьүөтүн тэрийэн, хас биердир куоракка, нэһилиэккэ туох ханна тутуларын, өрөмүөннэрин дьон-сэргэ бэйэтэ быһаарыахтаах", - диир эбэн эттэ дойду Аҕа баһылыга.

Госдума саҥа дастаба талыллатын кытта иэскэ-күүскэ кирибит сири социальнай төлөбүр устан ылар бобуларын туһунан сокуон онгоһулуохтаабын ыйда.

Афганистанга буола турар быһыга-майгыга, сөбилэнилээх иирсээнгэ Арасыйа кыттыспатын туһунан иһитиннэрдэ. Урукку өттүгэр Хотугу Кавказка аан дойдутаагы террористар мустан, сэрйи тахсыбытын санатта. Арасыйа терроризмы утары охсуһан, бандьыттар бөлөхтөрүн хам баттаан, кинилэртэн босхоломмутун туһунан эттэ. Дойду Аҕа баһылыга уоттаах сэрйигэ олохторун толук ууран туран эдэркээн уолаттар ону ситиспиттэрин бэлиэтээтэ уонна кинилэргэ махтанарын биллэрдэ.

Арасыйа дьонунар-сизгэтигэр куттал үөскэ-бэтин туһугар, наркотрафик сырытын бопсорго, нелегальнай миграцияны хонтуруоллуурга бэрээдэги көрөөччүлэр уонна былаас уорганнара үлэлэрин күү-хүрдэллэригэр ыҥырда.

Владимир Путин байыаннайдар уонна бэрээдэги арангаччылааччылар хамнастара инфляцияны куоһарар курдук эбиллэн иһэрин ситиһэргэ Госдума дьокутааттара буддьүөккэ тустаах үбү-харчыны көрөлөрүгэр этии киллэриэн туһунан эттэ. Үрдэтиллибит индексацияны 2022, 2023 сылларга киллэрэргэ былаанньылар. Доруобуйа харыстабылын, үөрэх, култура эйгэтин үлэһиттэрин хамнастара эмиэ салгы эбиллэн иһиэбэ.

Дойдуга COVID-19 утары быһыы ылы хаамытын тула сийиэскэ эмиэ дьүүлэстилэр. Ол курдук, дьону үлэһиттэн ууратабыт диир куттаан, модьуйан туран вакцинация онгорор табылыбатын эттилэр. "Дьону ыгар-түүрэр, үлэтиэттэн ууратарынан куттуур сатамат. Быһыны ылар туһунан киһиэхэ ытыктабылаахтык сыһаннаһан, тийимтиэ гына этиллиэхтээх", - диир Владимир Путин.

Дьон үлэтиэттэн уурайымаары быһыы ылар буолабына, вакцинация ис хоһооно ыһыллара бэлиэтэннэ. Бастатан туран, киһи бэйэтин доруобуйатын көрүнэн, коронавируснай инфекция ырахан охсуутун намтатаары, күн сырдыгыттан матымаары ылаахтааҕа этилиннэ. Манньк харды дьон олобун быһыан, дьэһэ кэргэнин харыстан сөп.

Күһүнгү быбарга диэри бэрт аһыах хонук хаалла. Балаҕан ыйын 17-19 күннэригэр Госдума VIII ыгырылаах састаабыгар саҥа дьокутааттары талыахпыт. Судаарыстыбаннай Дуумаба дьокутааттар биэс сыла талыллаллар: 225 дьокутаат баартыа испиһэһинэн, 225 биер мандааттаах уокуруктаран кириэхтэрэ.

Сийиэс түмүгэр "Биир ньыгыл Арасыйа" быбарга кириэр уонна кыйаһахтаах бырагырааматын ылыннылар. Дойду Аҕа баһылыга Владимир Путин икки, үс, түөрт онтон да элбэх оҕолоох иллээх-эйгэлээх дьэһэ кэргэн Арасыйа инники уобараһа буоларын туһунан чопчулаан эттэ.

Марианна ТЫРТЫКОВА.

САНАА – ӨЙҮ СЫТЫЫЛЫЫР, ӨЙ – ОЛОҢУ ХАМСАТАР

Егор ЖИРКОВ оскуоланы бүтэрэригэр "МИН ОЛОҢУ ХАМСАТАР, ТУПСАРАР КИИИ БУОЛУОХ-ТААХПЫН" диэн модьу санааны, улахан соругу ылыммыт.

Ол оҕо киһи толкуйа диэтэххэ, соһуччу иһиллэр санаанын Егор ЖИРКОВ халбаннаабакка тутуспуга Саха сиригэр дыһынээх санга хамсааһыннары күөртээбитигэр, саха олобун улартыгыгар, туспарытыгар көстөр:

1. НАЦИОНАЛЬНАЙ ОСКУОЛА КЭНСИ-ЭПСИЙЭТЭ. Суверенитет өйдөбүлүн кытта билиги олохпугар тоҕо көтөн кирибит, киэн нэлэмэн Саха-быт сирин устунан олоһор хас биридди киһи сүрээбэр тийэн, айар дьобуру хамсапыт, омок бэйэтин кыагар итэбэйэр күүстээх санааны күөртээбит үлэ. ҮЛЭ – диэн, тоҕо диэтэххэ, Егор ЖИРКОВ күүстээх санаалары этэн кэбиһэ-кэбиһэ сылдыбакка, элгитин олоһо киллэрэр дьулуурдаах киһи. Быһаарылаах кэмгэ киһи үөрэх министириинэн үлэлээн, Арасыйыа үрдүнэн кыра бөһүөлөктөр оскуолалара сабылла турдактарына, Саха сиригэр биер да оскуоланы, оҕо саадыгар сагтарбакка, өссө бөһүөлүгүр, таһымнарын үрдэтэр суолу-иһи тобулан таһааран, тыа сирин – омок дьылбатын быһаабыт сотуллубат өгөлөөх.

Айан-суол ыарыыр, үрдүк үөрэх төлөбүрдэнэр кэмгэр дьобурудаах оҕолору сүүмүрдээн, дойдуга бастың үрдүк үөрэхтэрин кыһатыгар үөрэтэр Департамент ситимин толкуйдаан, олоһо киллэрбит, омок кэскилин уһаммыт үтүөлээх.

2. САХА ӨРӨСПҮҮБҮЛҮКЭТИН САҢА ТӨРҮТ СОКУОНА (КОНСТИТУЦИЯТА). Арасыйыа санга дойдуга кэбин кэтэр долгуннаах кэмгэр национальнай өрөспүүбүлүкэлэр бэйэлэрин быраагытарын кэнгэтиэхтэрин сөптөөх кэм тосхойон, аһыллан биэрбитэ. Бу кэми мүнчү тутпака туугу былдыһар сорук турбуга. Онуоха Егор ЖИРКОВ бастакы Бэрэсидьиэн бастакы номох буолбут хамаандатыгар сылдьан, саамай элгиттээх, ымпыктаах-чымпыктаах хара ҮЛЭНИ – Өрөспүүбүлүкэ санга Төрүт Сокуонун айар бөлөҕү салайбыта уонна бары таһымга көмүскээн, олоһо кириэрин хааччыйбыта. Бу Арасыйыа үрдүнэн ким хайа иннинэ ылыллыбыт Төрүт Сокуон тосхойон биэрбит быраагытарын туһанан, дойдуга ыһыллытын-тобулуутун ыар кэмин Саха Өрөспүүбүлүкэтэ этэнгэ туораабыта.

3. СИР БААЙЫГАР СЫҤЫАННААХ СОКУОН. 1993 сыллааха Егор ЖИРКОВ Госдуума дьокутаатынан талыллар. Бу Госдуумага "суверенитеттар парадтарын" тохтоотор өйүнөн-санаанан салайтарар үгүс дьокутаат Арасыйыа үрдүгүн тоҕо анһан кирибит кэмнэрэ. Манньк кэмгэ Өрөспүүбүлүкэ дьылбатын туруулаһыга күүстээх санааны, билиини-көрүүнү таһынан бэлиитикэ эйгэтигэр сатабыллаах буолуу ирдэммитэ. Егор ЖИРКОВ өрөспүүбүлүкэлэр, кыраайдар, уобаластар дьокутааттарын кытта биер тылы булан, Саха сирин туһугар сүрүн уонна тыһын суолталаах сокуону – "Күндү таастар уонна металллар тустарынан" сокуону ылларар ҮЛЭНИ сағалаабыта уонна бу сокуон Госдуума дьокутааттарын баһыйар куластарын ылан, бигэргэнэрин ситиспитэ. Бу сокуон илгэтинэн Өрөспүүбүлүкэ олоҕо хааччыллар олуга урууллубута, сир баайыгар "икки күлүүс" бири-инсибэ кириэн, сир баайын хостооччулар ангардасты айбардыыр кыахтара бохсуллубута.

4. ИЙЭ ТЫЛ, ТӨРҮТ КУЛТУУРА КӨМҮСКЭЛЭ. Төрөөбүт тыллар дьылгаларыгар бу ааспыт сыллар тухары Үөрэҕири туһунан сокуонга улартытылары киллэринэн сирэйдээн хаста да күүстээх кимэн кириилэр буоллулар. Егор ЖИРКОВ Ил Түмэн дьокутаатын быһытынан национальнай өрөспүүбүлүкэлэр иккис сударыстыбаннай тылларын таһыма түспэтин туһугар Госдуумага тийэ Ил Түмэн аатыттан кириэн, кэнинэн кэтибэккэ туран ҮЛЭЛЭ-ЭТЭ, хаста эмит суукка турууласта. Инньэ ҕынан, сокуон сүһнэ онуоха-маньаха диэри улартыбакка хаалла.

5. КӨМҮС-СУРЬМА ЭЙГЭТИН КИРИИ-СИСТЭН ТАҤААРЫЫ. Сэбиэскэй кэмгэ көмүһү уонна сурьманы сударыстыба хостото турбут ситимэ ыһыллан, бу эйгэ дириг кириискэ кириэн, бүттүн урускаллар куттала суоһаабыта. Шахталар сабыллан, бөһүөлөктөр олохтоохтору хайдах буолаллара иннэ-кэһнэ биллибэт саарбах кэмэ бүрүкээбитэ, ачыктааһын кытта баар этэ. Манна Егор ЖИРКОВ санныгар Саха сирин көмүһүн уонна сурьматын хостуур промышленноһы өрүһүгэр ҮЛЭ сүктэриллибитэ. Өрүһүлүү барыла ситиһилээхтик оҕоһуллан, олоһо кириэн, билигин көмүс хостоолуна сэбиэскэй кэм көрдөрүүтүн ааһа түстэ, кыагырбыт сурьма тэрилтэтин өрөспүүбүлүкэ чаһынай тэрилтэҕэ атылаабыта билигин миллиардын барыһы бэйэтигэр киллэринэ турар.

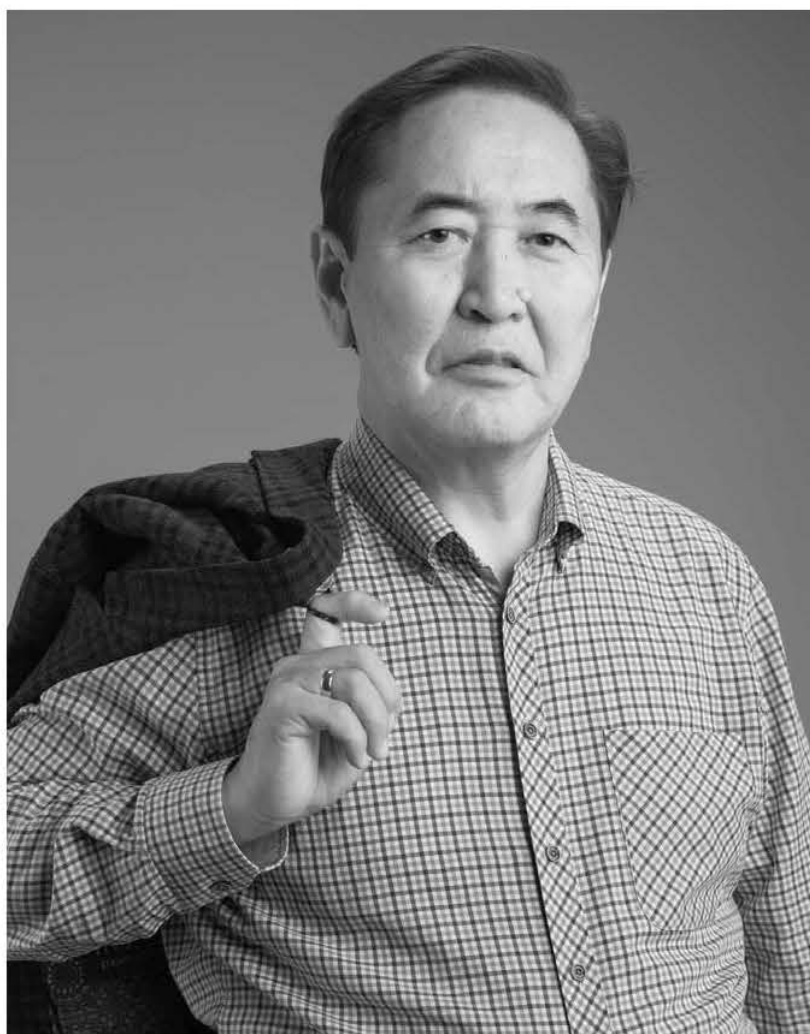
6. БАЗАЛЫТ ТАҤЫ ТУҤАҤА ТАҤААРЫЫ. "Саха сатаабата суох" диэбит да, сатабыл санга көрүгүнэрин баһылаан иһигэ көһүмүт. Егор ЖИРКОВ саха киһитэ хайа таһын туһаҕа таһааран табаар онорор сатабылын үөскэттэ. Тугу эрэ онорон таһаарар омок эрэ кэскиллээх буоларын туһунан санатта. Базалыт таастан дьиз сылаас үлүктэрин онорууну таһынан, XXI-с үйэ табаардара" диэннин биллэр инновационнай бородуксуяны онорон таһаарар производствонь төрүттээтэ, онно саха ычатын сыһыарар ҮЛЭНИ хамсапта. Бүгүн буолбатагына сарсын – бу производство тиллэн, саха аныгы кэм табаардарынан Чумгу Акыйаан, Араб дойдурларын кытта эргинэр кыахтаныа.

КЭЛЭР БИЭС СЫЛ НАЦИОНАЛЬНАЙ ӨРӨСПҮҮБҮЛҮКЭЛЭР ДЬЫЛГАЛАРЫГАР, ДОЙДУ БҮТТҮҮНҮН ОЛОБОР БЫҤААРЫЛААХ, УУСТУК СЫЛЛАР БУОЛУОХТАГА. ГОСДУУМА ТАҤЫМЫГАР ҮЛЭЛИИРГЭ ЭРГИЧЧИ УОННА ТОЛОРУ БЭЛЭМНЭЭХ, КЭСКИЛИ КИЭННИК КӨРӨР САХА СААРЫНЫН – ЕГОР ЖИРКОВУ ТАЛЫБЫН!

САХА ЭРЭЛЭ

Туруорсуо, туруулаһыа, киирсиэ!

БЫЫБАРДААЧЧЫ ТУГУ КҮҮТЭР ЭБИТИЙ?

Егор ЖИРКОВ быыбардааччыларын кытта сирэй көрсүһүүлэрэ сағаланналар. Онон киһиэхэ аҕыйах ыйытыны биэрэргэ тобоос көһүннэ.

– Егор Петрович, элбэх быыбары ааспыт киһи буолабын. Бүгүңнү быыбардааччы хайдаҕый?

– Госдуума быыбарын суолтатын, таһымын өйдөөбүт дьон уонна "син биер туох да улартыбат" диэн ханнык да быыбары аахайбат дьон баар буоллактара. Бу быыбар Өрөспүүбүлүкэ туһугар суолтатын өйдөөбүт дьон ирдэбиллэрэ үрдүк, хандьыдаат бырагырааматыттан элбэҕи эрэйэр, олобу чэпчэтэр өрүттэри көрдүүр эбит.

– Ордук туох кинилэри долгутар эбитий?

– Мин көрсүһүлэрбэр учуутал аймах хото кэлэр. Учууталлар хамнастара үрдүүрүн сөпкө туруорсаллар, ордук аҕыйах оҕолоох оскуолалар учууталларын хамнаһа олус намыһах. Манньк оскуолалар үлэһиттэрэ сокуонунан көмүскэллээх, хас оҕону үөрэтэллэриттэн тутулуга суох тэн таһымга тахсарын хааччыйдахтыына эрэ тыабыт сирин быыһыыр кыахтаахпыт.

Мин министириинэн үлэлиир кэм-мэр учуутал хамнаһа өрөспүүбүлүкэҕэ

туттуу, ипотека туһунан ыйыталаһар. Ол хайысхаҕа мин эмиэ элбэх толкуйдардаахпын.

Олохпугар толору хааччыллыыны киллэрэргэ дьулуһарбыт үчүгэй эрээри, бу хааччыллыыттан кэлэр кирдээх убаҕас, уу хайдах ыраастанын туһунан ситэри толкуйдаммаҕа буолан, улахан дэриэбинэлэр сотору экологическэй иэдээнгэ да түбэһэр кыахтаахтар.

Мин "Зеленые" экологическэй баартыйаттан да турар дьокутаат буоларым быһытынан, манна өйүн-санаабын үлэлэттэхпинэ сатанар. Урут, базалыт тааска ылсарым сағана, өссө биер бырайыагы – бөҕү ыраастыыр үлэ тэрээһинин туһунан толкуйдугу сылдыбытым.

Онон, манна эмиэ көдүүстээх хамсааһыны таһаарар кыахтаахпын.

– Бүлүү бөлөх уонна Горнай дьон сүрүннээн тугу туруорсуохтара дии саныыһын?

– Бүлүү энгэрэ эмиэ сүрүннээн тыа хаһаайыстыбатынан дьарыктанар эрээри, манна икки куорат баар, аан дойдуга тахсылаах улахан промышленнай хампааньалар хаһар-түөрэр үлэлэрэ ньиргиччи барар сирэ. Ону таһынан кинилэр хаспат, туһаҕа таһаарыаха сөптөөх минералларын баай хайалардаах, олохтоохтору аһатыан-таһынарарын, үлэлээх-дьарыктаах оноруон сөптөөх уйгулаах сир буолара бу энгэри ура-тылаах онорор.

Онон, Бүлүү умнаһын дьон экология кыһалгаларын уонна сир баайын хостооччулартан олохтоох бюджет өлүүлэһитин туһунан ыйытылары хайаан да биэриэхтэрэ дии саныыһын, онно хоруйдаһарга бэлэм таһынан, манна олохтоох промышленность сайдарыгар хайысха онорор этиилэрдээгин.

– Бүлүү энгэрин кытта туох-ханньк ситимнэрдээхпиний?

– Кэргэним Үөһэ Бүлүү.

Ону таһынан Национальнай оскуола Кэнсиэһийэтэ олоһо кириэригэр бу энгэр дьон саамай төлөннөөх өйөөччү буолбуттара диэн истинг, умнуллубат махталлаахпын, Бүлүү умнаһын элбэх үгө-мааны дьонун кытта алтыспытым, алтыһа сылдыбын.

Сунтаарга политехническэй лицей аһыллара саамай сөптөөх диэн күүстээхтик өйөөбүтүм, Михаил Алексеев аатынан Үөһэ Бүлүү гимназията "Республиканский" диэн таһымга тахсан өрөспүүбүлүкэ үбүлэһитигэр кириэрин онорбутум.

Каадырбын аттарарбар солбуйааччыларын Бүлүү энгэриттэн ылар этим – салалтаҕа өрөспүүбүлүкэ географията барыга көстүөхтээх диэн бириинсиптээхпин.

Ньурба ыһаҕын улуу түһүлгэтигэр сылдьан өрө көтөбүллэн турардаахпын.

Кырдыаҕас Бүлүү куоратын, улуунун туһунан эмиэ кэрэ-бэлиэ өйдөбүллэрдээхпин.

Бүлүү Дьөкөнүгэр сахабазалыты туһанан тутуллубут хотон санга фүөрэбин.

Софрон уонна Сэмэн Данилов дойдурларыгар, Горнай Мыһааҕар, сахабазалытан спортаала ычаты – дьону түмэр.

№ 2 Егор ЖИРКОВ ✓

Атырдык ыйын 23 күнүгэр Ил Дархан национальнай бырайыактар уонна судаарыстыбаннай бырагыраамалар чэрчилэринэн өрөспүүбүлүкэбэ тутула турар эбийиэктэргэ үлэ хаамытын сүрүннүүр суһал ыстаап мунһабын ытта. Чуолаан "Демография" национальнай бырайыак көмөтүнэн Өлүөхүмэ куоракка 200 миэстэлээх кырдыабаатар уонна инбэлииттэр дьиэлэрэ, Нам сэлээннэтигэр 65 миэстэлээх интэринээт-дьеэ, Уус Алдан Бороҕонугар элбэх хайысхалаах спорткомплекс, Мындаабаба 32 миэстэлээх интэринээтээх спорткомплекс, Дьокуускайга, Өлүөхүмэбэ, Нам Хамаҕататыгар 240 миэстэлээх, Алданга 120 миэстэлээх, Бороҕонго, Амма Өнүгүүгүр 75 миэстэлээх уһууааннар тутуулар бугүннүү күнгэ хайдах барарын ырыттылар.

Атырдык ыйын 24 күнүгэр Айсен Николаев үөрэх үлэһиттэрин атырдык ыйынаабы мунһахтарыгар кыттыны ылла. Үөрэх эйгэтигэр оскуолалары, уһууааннары тутуу биер сүрүн сорок буолар. Төһө да хамсык дьаһаа олох бары эйгэтигэр дьайбытынан үрдүнэн, тутуу урукку тэтиминэн барар. Сыл түмүктэниэр дьири 12 оскуола, 13 уһууаан үлэбэ киирибэ. Быйыл биер кэлим эксэмэнгэ үрдүк бааллаах оҕо ахсаанна биллибит, 100 баалга 29 оҕо туттарбыт. Саха сириин 5 оскуола Уһук Илин уокуругар 20 баастын рейтингтээх оскуола ахсааныгар киирбит. Ол эрээри бизс предмеккэ БКЭ орто баала үрдэбитин иһин, билигин да бииги регионмут дойду орто көрдөрүүтүтэн хаалан иһэр. Үөрэх хаачыстыбатынан өрөспүүбүлүкэбэ 49 миэстэбэ сылдьар. Онон СӨ үөрэбин, наукатын министриэтибэтигэр үөрэх хаачыстыбатын үрдэтии бырагырааматын онорорго сорууда таата. Бу үөрэх хаачыстыбатынан 15 баастын эргэһиин ахсааныгар киирэр сорогу ситиһэргэ көмөлөһүөхтээгин ыйда. "Земской учуутал" бырагырааманан 2023 сылга дьири дойду, өрөспүүбүлүкэ бүддьүөтүтэн 106 мөл.солк. суумаба 53 квота көрүлүөбүн иһитиннэрдэ. "Арктика учуутала" бырайыагынан арктика улуустарыгар үлэлиир 70 эдэр учуутал аадырыстаах көмөнү ылаба. Балаҕан ыйын 1 күнүттэн Саха сириин педагогтарын идэлэрин маастарыстыбатын үрдэтэр киин үлэлиэбин эттэ.

— Ил Дархан нэдиэлэтэ —

Айсен Николаев үлэтин сүрүн түгэннэрэ

Атырдык ыйын 24 күнүгэр Айсен Николаев өрөспүүбүлүкэбэ баһаары умулларыга көмөлөспүт Арасыйа Ыксаллаах быһыыга-майгыга министриэтибэтин Тулатаабы, Ногинскайдаабы быһыыгар кииннэрин 200 үлэһитин атаарыга кытынна. Ил Дархан Саха сириин олохтоохторун ааттарыттан ЫББМ министриэ Евгений Зиничевка, министри бастагы солбуйааччы Александр Чуприяннга, баһаары умулларыга үлэһит бары сотрудниктарга махтанна. "Атырдык ыйын 11 күнүгэр дойду Бэрэсидьиэнэ Владимир Путин быһаарытынан көмөбө кэлэнгит, соруулаахтык уоту кытта охсуһангыт, билигин Нам, Горнай, Чурапчы улуустарыгар куттал суоһаабат, улахан баһаардар умулларыннылар. Бииги эһиги хорсун быһыыгытын өрүү махталлаахтык санахпыт. Саха сирэ ыарахан түгэннэргэ өрүү эһиги сулууспа көмөтүн билэр", -- диэн туран, Ил Дархан наһарадалары туттарда.

Атырдык ыйын 24 күнүгэр Горнай улууһугар ойуур баһаарыттан эмсэбэлээбит Бэс Күөл сэлээннэтин чөлүгэр түһэри үлэтигэр аһаарыт мунһах буолла. "Кылагас кэм иһигэр сэлээннэни чөлүгэр түһэриэхтээхпит, олохтоохтору дьиэнэн хаачыйыахтаахпыт, хаһаайыстыбаннай тутуулары, хотоннору санардыахтаахпыт, баһаартан эмсэбэлээбиттэргэ социальнай өйбүлү онорууну түргэн быһаарыахтаахпыт", -- диэтэ Ил Дархан.

АЛРОСА үбүлээһининэн үүнэр көлүөнө фондатын сакааһынан 34 дьэ тутулуохтаах. Билингитэ 7 дьэ кэмпилигэ бүтэн, иккитэ Бэс Күөлүгэр тиердиллибит. Айсен Николаев тутуу ураты контуруолга ылары эттэ. Дьэһэлэри тутууга 10 тэрилтэ үлэһэр. Баһаартан 26 кэтэх хаһаайыстыба эмсэбэлээбит, 61 мөл. солк. хоромнуу тахсыбыт. "Атамай" хаһаайыстыба 100 төбөбө аһаарыт хотонун чөлүгэр түһэриэхтэри итиэннэ кэтэх хаһаайыстыбалар хотоннорун тутуохтара. Тутуулар онуларыгар дьон харчы ылан сөп. Сүһүлэри атын хаһаайыстыбалартан ылаахтара. Олохтоох-

тор 30 тыһ. солк. ылбыттар. Кыаммат дьонго биердиилээн көмө онгоһулар. Итинник көмө 15 дьэ кэргэнгэ бэриллибит. 100 тыһ.солк. федеральнай көмөнү 142 киһи ылаба. Прописката суох олоһот 18 киһини, ол иһигэр 15 оҕону болҕомтобо ыларга, үлэни ытыгары Ил Дархана эттэ.

Киин куораттарга эмтэниини, чэбдигирдини 250 киһи аһааба. Итинтэн бастагы бөлөх атырдык ыйын 29 күнүгэр Тюмень куоракка барбыта, салгы атырдык ыйын 31, балаҕан ыйын 1 күннэригэр Москваба көтөллөр. Сорохтор бэйэлэрин баһаларынан балаҕан-алтынны ыйдарга сыһыана барыахтара. 24 киһи Дьокуускайга эмтэнэр. Айсен Николаев бэлиэтээбитинэн, Бэс Күөлүн чөлүгэр түһэри боппуруоһа РФ Бэрэсидьиэнэ Владимир Путин тус контуруолугар сылдьар.

Атырдык ыйын 25 күнүгэр "Саха сирэ" уонна "Саха сириин собуруу өтө" урутаан сайдыы территорияларын (ТОР) кэтиир эбиэттэрин мунһабар ытыллар үлэ барыллаан түмүгүн дьүллэстилэр. Билингити кэмгэ 43 резидент, ол иһигэр бу сылтан 5 санга резидент үлэлиир, 66 млрд солк. үбү бырайыактарыгар укпугаттар, 7700 үлэ санга миэстэтин тэрийбиттэр. Былаан быһыытынан 124 млрд солк. капиталнай угууну, 10 тыһ. тахса санга үлэ миэстэтин оноруохтаахтар. Бу сыл бэс ыйын 10 күнүгэр Россия Бырабытыгытыбатын Бэрэсдээтэ-лэ Михаил Мишустин баттабыт уурабынан "Саха сирэ" ТОР территориятыгар Аллага Бэстээхтэби кууһунан тарҕатар киин киирбитэ олохтоох тыа хаһаайыстыбатын бордукусууатын уонна боролууктаны тутарга, харайарга, переработкалырга уонна батарга табыгастаах усулуобуйаны үөскэтэр. Мунһааха урутаан сайдыы территорияларыгар Дьокуускайга "Үлэ кыбаартала" креативнай кластер, Нерюнгри оройуонун Сыллаахтаабы чобу хостуур тэрилтэ кииритин өйөөтүлэр.

Атырдык ыйын 26 күнүгэр суһал ыстаап мунһабар Ил Дархан Горнай, Нам улуустарыгар ойуур баһаардара умуроул-

луттарын иһитиннэрдэ. Кини бэлиэтиринэн, РФ Бэрэсидьиэнин уонна Бырабытыгытыбатын көмөлөрүнэн эһиин ойуур хаһаайыстыбатын үбүлээһинэ лаппа үрдүөхтээх, оччотугар ойуур хаһаайыстыбатыгар эбии үлэһиттэри ыларга, тизхи-ныкэнэн хаачыйарга төһүү буолуоҕа.

Атырдык ыйын 26 күнүгэр Ил Дархан Аллага Бэстээххэ паромга массыналар уочараттаан киирэр накопителлэрин үлэтин бэрэбиэркэлээтэ. Накопитель Айсен Сергеевич соруудаһынан онгоһулан атырдык ыйын 13 күнүттэн үлэлиир. Айсен Николаев Аллага Бэстээххэ бастагы кэтэх бизнесс-инкубатор арыллытыгар сырытта. Ил Дархан бэлиэ түгэн өрөспүүбүлүкэбэ суолталаабын, тыа сиригэр аан бастаан дьоһус биисинэскэ кэтэх производственной инкубатор арылларын бэлиэтээтэ. Өрөспүүбүлүкэ баһылыга бу уопуту Саха сириин улуустарыгар тарҕатарга эттэ.

Атырдык ыйын 27 күнүгэр Айсен Николаев Нерюнгри улууһугар үлэһэтэ. Ил Дархан аан бастаан Аллага Бэстээхтэн поһынан айаннаан тийдэ. Чульманга аэропорду сангардан онорууну көрдө. Үлэ былаан быһыытынан барар, графиктан хаалыы суох. Мантан сэтинни 1 күнүттэн самолеттар көтүөхтэрэ. Ил Дархан салгыы Серебряный Бор бөһүөлгүр элбэх кыбар-тыыраалаах дьэһэлэр тиэргэннэригэр тупсары үлэтэ ытыгылытын бэрэбиэркэлээтэ. Нерюнгрига технологическай колледж-ка "Үөрэхтээһин" национальнай бырайыак чэрчитинэн онгоһуллубут 4 санга маастарыскайы көрдө.

Ил Дархан Нерюнгрига Шахтер күнүгэр аһаарыт үөрүүлэх тэрээһингэ мустубут дьону идэлээх бырааһынныктырынан эбэрдээтэ. Чох салаатын сайдытыгар Нерюнгри дойдуга инники күөнгэ сылдьарыгар кылааттары иһин махтанна, үлэ баастыннарыгар судаарыстыбаннай наһарадалары туттарда.

Афанасий НОЕВ,
Ил Дархан пресс-сэкиртээрэ.

— Выборы-2021 —

Обеспечение безопасности на выборах в Республике Саха (Якутия): как готовят избирательные участки к единому дню голосования

Выборы депутатов Государственной Думы пройдут 17, 18, 19 сентября 2021 года. На территории Республики Саха (Якутия) в эти дни для избирателей открываются 821 участок. О том, как будет обеспечиваться безопасность на предстоящих выборах рассказал заместитель Председателя Центризбиркома Якутии Александр Власов.

Технические средства

В целях повышения открытости и прозрачности избирательного процесса при проведении голосования 17, 18 и 19 сентября 2021 года будет применяться процедура видеонаблюдения и видеорегистрации. На территории Республики Саха (Якутия) видеонаблюдение на выборах в Государственную Думу будет организовано в помещениях 277 участковых избирательных комиссий, на которых зарегистрировано 68% избирателей и в 35 территориальных избирательных комиссиях. На всех оставшихся избирательных участках (515 участковых избирательных комиссий) планируется использование средств видеорегистрации (видеофиксации). Видеозаписи будут храниться в Центральной избирательной комиссии Российской Федерации в течение 1 года. Видеоизображения, полученные с использованием средств видеорегистрации (видеофиксации), будут храниться в территориальных избирательных комиссиях в течение трех месяцев со дня официального опубликования результатов выборов.

При реализации видеонаблюдения на избирательных участках и трансляции изображения в сети Интернет у представителей Общественной палаты субъекта РФ, политических партий, кандидатов, наблюдателей, представителей СМИ, будет возможность просмотра трансляции в режиме онлайн.

Обеспечение непрерывности голосования

В целях организации непрерывности процесса голосования избирательными комиссиями принимаются меры по обеспечению резервным автономным энерго-снабжение помещений для голосования на избирательных участках. На данный момент процент обеспеченности помещений

для голосования избирательных участков резервным автономным энерго-снабжением в республике составляет 71,91%, территориальных избирательных комиссий - 94,28%. В дополнение к этому, на выборах 19 сентября 2021 года на 42 избирательных участках будут применяться комплексы обработки избирательных бюллетеней.

На случай возникновения чрезвычайных (нештатных) ситуаций совместно с органами местного самоуправления, избирательными комиссиями определены перечни резервных помещений (мест) для голосования. В 35 муниципальных образованиях Республики Саха (Якутия) запланировано 589 резервных помещений для голосования на выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва: из них 562 - в зданиях, помещениях; 13 - в передвижном транспортном средстве; 14 - в специализированных палатках, используемых для разветвления в полевых условиях. Также, постановлением Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия) от 19 августа 2021 года № 176/15-6 утверждена "Памятка члена участковой избирательной комиссии по действиям в случае возникновения нештатной ситуации на избирательном участке во время подготовки и проведения выборов".

Охрана порядка

Сотрудники Министерства внутренних дел по Республике Саха (Якутия) приступят к охране помещений участковых избирательных комиссий за два дня до первого дня голосования (с 15 сентября 2021 года), а с 17 по 19 сентября 2021 года будут обеспечивать круглосуточную охрану помещений для голосования всех избирательных участков. Кроме полномочий по охране общественного порядка, сотрудники полиции на выборах депутатов Государственной Думы, в связи с проведением голосования в течение трех дней, будут обеспечивать охрану избирательных бюллетеней, хранящихся в помещениях для голосования.

Центральная избирательная комиссия Республики Саха (Якутия) совместно с Министерством внутренних дел по Республике Саха (Якутия) проводит работу по

оборудованию помещений участковых избирательных комиссий, избирательных участков, образованных на территории Республики Саха (Якутия), металлодетекторами. По состоянию на 30 августа 2021 года оснащённость стационарными металлодетекторами мест для голосования по Республике Саха (Якутия) составляет 12,47%.

Пожарная безопасность

В настоящее время территориальные избирательные комиссии совместно с территориальными органами МЧС России по Республике Саха (Якутия) проводят работу по проверке пожарной безопасности помещений для голосования. Всего планируется задействовать 821 избирательных участков, из них 794 постоянных и 27 временных (в труднодоступных и отдаленных местностях, в медицинских учреждениях (стационарах) и в социальных учреждениях). Территориальными избирательными комиссиями ведется работа по составлению паспортов избирательных участков, на которых по итогам этих проверок проставляются отметки сотрудников Главного управления МЧС России по Республике Саха (Якутия) о соблюдении пожарной безопасности в помещениях для голосования.

Средства индивидуальной защиты

Центральная избирательная комиссия Республики Саха (Якутия) в связи со сложной ситуацией с новой коронавирусной инфекцией (COVID-19) ведется работа по обеспечению безопасности здоровья членов избирательных комиссий и избирателей на предстоящих выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва.

Большое внимание уделяется обеспечению членов избирательных комиссий средствами индивидуальной защиты: маски, перчатки, халаты, защитные экраны, антисептические средства. Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия) защищены значительные финансовые средства по обеспечению средствами индивидуальной защиты. В настоящее время завершены поставки на территориальные

избирательные комиссии средств индивидуальной защиты для дальнейшего направления в участковые избирательные комиссии. Эти средства предназначены для членов участковых комиссий и для избирателей.

Вакцинация членов избирательных комиссий

Одним из основных способов обеспечения безопасности здоровья членов избирательных комиссий и избирателей на предстоящих выборах является вакцинация членов избирательных комиссий против COVID-19 в соответствии с рекомендациями Роспотребнадзора. Как Центральная избирательная комиссия Российской Федерации, так и Центральная избирательная комиссия Республики Саха (Якутия) уделяют особое внимание этому вопросу. Ведется постоянный мониторинг динамики вакцинации членов избирательных комиссий. Вакцинация членов избирательных комиссий проводится на добровольной основе.

В этой связи Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия) в рамках проходящей в республике массовой иммунизации населения против новой коронавирусной инфекции проводится разъяснительная работа среди членов избирательных комиссий о необходимости вакцинации против COVID-19 в целях обеспечения безопасности их здоровья, а также здоровья избирателей.

Ведется постоянная работа с Оперативным штабом по недопущению распространения на территории Республики Саха (Якутия) коронавирусной инфекции (COVID-19), Министерством здравоохранения Республики Саха (Якутия) по вопросам приоритетной вакцинации членов избирательных комиссий Республики Саха (Якутия) на централизованной основе.

По состоянию на 30 августа 2021 года всего вакцинированы 69,07% членов избирательных комиссий всех уровней, в т.ч. в полном объеме (2 компонента) 65,87%.

Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия) продолжается работа с членами избирательных комиссий о необходимости вакцинации против COVID-19.

- Атырдыах ыйын 29 к. Арассыыйаба - Шахтер күнэ -

Кировтаабы чох разреһа – улууска бырамыысыланнас биир туттаах тэрилтэтэ

Саха сиригэр чох элбэх саппааһа баарын учуоттаан, итинэн гаас уонна ньиэп сыаната салгыы үрдүү турарынан, сылаас энергиятын ыларга чох саамай чэпчэки сыаналаах сырьё буолар. Кировтаабы чох разреһа 1962 сылтан күрэн чобу аһаҕас ньыманан хостоон, 60-ча сыл тухары туһанааччыларга кытаанах оттугу тиһигин быспакка биэрэн кэллэ.

"Кировтаабы чох разреһа" ААУо гендириктэрэ Юрий Николаев этэринэн, мунгутаан урут сэбиэскэй кэмнэ чох хостооһуна 80 тыһ. туннаба тиэрдиллэ сылдыбыт. "СӨ ОДьКХ" ГУП Дьабырыкы Хайа чоҕун ажалар буолуобуттан, итинэн Үөһээ Бүлүү улууһа гааска көһүбүттэн, күрэн чох атытын кээмэй аччаабыт. Киров чоҕун сүрүн атыылаһааччыларынан "ОДьКХ" ГУП Ньурбатаабы салаата, "Арыылаах" ХЭТ, "ЖКХ-Альтернатива", улуус олохтоохторо уонна тэрилтэлэрэ буолаллар.

"Бу кэм устата 1 мөл. тахса т күрэн чох хостонно, - диир Юрий Революцион. - Чох разреһыгар бэриллибит "горнай отвод" иһинэн 850 тыһ. тунна үөрэттилибит чох саппааһа баар. Дьингэ, чоҕоох сир манан эрэ бүппэт, ыраах сиринэн тайыыр. Күрэн чох саппааһын 1 млрд. тахса тунна диэн сабаҕалылар. Тэрилтэ бүгүнгү бэйэтин кыабынан 100 тыһ. да тунна чобу хостуур кыахтаах эрээри, атыыга төһө барарыттан тутулуктанан сыллата 25-27 тыһ. т хостонор. Бу чох "2Б" мааркалаа (күрэн чох). Бу чоҕунан Ньурба улууһа эрэ буолбакка, Үөһээ Бүлүү улуһун гаас кирибэтэх нэһиликтэрэ: Быраакан, Сааруулук, Дүлүкү, Далыр эмиэ хааччыллан ололорлор.

Былырын уонна быйыл пандемиянан сибээстэн, итинэн чох атыылаһар тэрилтэлэр төлүүр кыахтара аччаан диэххэ дуу, балаһаннабыт наһаа күрдүк буолбата. Ол эрээри букатын мөлтөхтүк олоробут диэбэппин, чөлөөхтүк олоробут. Бу сыл саҕаланыгыгар тынны уһундук турбут кэмигэр чоҕо наадыйы лаппа улааппыта. Биһиэхэ чохпун барара үчүгэй эрээри, улахан тынныларга тиэхиньикэ үлэлиирэ уустуктардаах.

20-чэ тиэхиньикэлээхпит, ол иһигэр 4 бульдозер, 2 погрузчик, цистарналаах тыгач уонна самосваллар. Сүрүн тиэхиньикэбит үгүс өттө эргэрдэ, үлэбэ эрэйдээх уонна ороскуоттаах. үлэбитин хамнаспытын ырытан, былааннаан, төһө кыалларынан матырыяалайынай-тиэхиньикэскэй базабытын сангарда сатыыбыт. Биһиги чобу дэлби тэптэрэн буолбакка, бульдозерынан астаран, сир урут арангатын арыян ылабыт. Онон кыахтаах тиэхиньикэ наада диэн, былырын уһанан төлүүргэ "Шантуй" Кытай 50 тунналаах ыраахан бульдозерын ылбыппыт. Ону таһынан лизингэ 2 "FAV" аналлаах чох таһар массыналары атыыластыбыт. "Камазтар" мунгутаан 12 т чобу ильдэр буоллактарына, саҕа массыналарбыт 40 туннаны ильдэллэр.

Оттук сезона чугаһан эрэринэн сибээстэн, карьерыт урут арангатын арыян чобу хостуур үлэни саҕалаабыппыт. Өссө төһө чоҕо баарын аахтарыахтаахпыт, "горнай отводпут" кыраныыссытын улаатынныахтаахпыт.

Тэрилтэ штаттаах 29 үлэһиттээх, ону таһынан дуогабарынан үлэлээчилэр бааллар. Онон билгин 40-чабыт. үлэһиттэр орто саастара - 38. Уурайан барыы диэн суох, сүүмэрдэммит кэлк-

тиип үлэлиир. Тэрилтэ киэн туттар, убаастанан үлэһиттэринэн механик Юрий Михайлович Алексеев, бульдозерист Николай Михайлов, кырдыаҕас суоппар уонна идэлээх сойуус бэрэссэдээтэл Николай Афанасьевич Семенов, погрузчик тырахтарыһа Григорьев Александр Петрович буолаллар.

Бэтэрээннэрбит элбэхтэр, олоҕо истэригэр тэрилтэни уустук кэмнэ салайан үлэлэппит Никифоров Валентин Михайлович, маастар Илья Егорович Даниловы у.д.а. ааттыбын. Биир кэмнэ, 10-тан тахса сыллаабыта улууспут барыта Дьабырыкы Хайа чоҕор көспүт кэмигэр чох атыыга 3 тыһ. туннаба диэри түһөн хаалбыта. Онон тэрилтэ эстэр турукка тиийэн баран син тулуктаһан тыннаах хаалбытыгар разрез салалтатын кылаата эмиэ улахан. Тэрилтэбэ уруккуттан олобурут үгэс быһыгынан бэтэрээннэрбитин мэлдьи чиэстиибит, умнубаппыт.

Дьабырыкы хайа чоҕун кытта тэнгээтэххэ, күрэн чох итинни биэрэринэн тиийбэтэ биллэр. Киров чоҕо орто хаачыстыбаалаах, ситэ буһа илик "эдэр" чох буолар, элбэх булкаастардаах. Ол иһин омур сирдэригэр кэлэн үөрэппиттэр эбит. Чох хас да мөлүүөнүнэн сыллар тухары сир анныгар

сытан "ситэн" таас чоҕо кубулуйар, итинни биэрэрэ оччоҕо үрдүүр. Күрэн чох сыаната Дьабырыкы хайа чоҕуттан төһө эмэ чэпчэки, туннатын 1900 солк. илдьэн биэрэбит.

Улууска сүрүннээн таас чоҕо аһаҕас оһохтор үлэли тураллар. Биһиги Киров чоҕор сөп түбэһэр оһохтору онгортороору, Новосибирскай, Санкт-Петербург, Барнаул собуоттарын кытта үлэстэбит. Санкт-Петербургтаабы собуот онгортут экспериментальнай хоҕола сөп түбэстэ эрээри, оборудованиета наһаа сыаналаах буолан табыста. Ол иһин орто соҕус сыаналаабы булан онгортороору көрдүүбүт. Атын дойдулары көрдөххө, оттуктарын наһаа ыраахан таспакка, чугастан ылан туһаналлар.

2020 с. тэрилтэбит эргиирэ 60 мөл. солк. тэнгэстэ. Бу сыл түмүгүнэн арыый үрдүүр күүтүллэр. Үлэһиттэр орто хамнастара - 39 тыһ. солк. кэрингэ. Үлэ төлөбүрү үксүн кыайыныан буолар. Тэрилтэбэ харчы киллэрэр араас суоллары тобулан үлэлибит. Кыһалҕа да күһэйэр, чоһпун атыылаһар тэрилтэлэр кэмигэр төлөөн испэттэрэ ыраахаттары үөскэтэр. Ньурба аэропордун балаһатын онун үрдэтигэ, итинэн Алын Бэстээххэ, Чурапчыга таһаҕас та-

һытыгар баран үлэстэбит. Тэрилтэбит туһаннаах хайысхата да буолбатар, көмөлтө хаһаайыстыба быһыгынан 10-тан тахса сылгылаахпыт. "Киров-Строй" диэн доһоһу тэрилтэлээхпит туспа юридической сирэй.

Улуустан үп көрүллэн чобу үлтүрүтэр-суортуур тэрил атыылаһыллан кэлбит. Хоһуйан бүтэриппит кэриэтэ эрээри, билгинитэ үлэстэргэ улахан наадыйы суох. Чохпун сымнаҕас буолан бытаргытарга 30%-на быыл буолар, ону ханна гынаахпытый. Чобу брикеттиир судургута суох дьыала буолбатах. Кыра кээмэйдээх чоһпун сыанатын үрдэтэрибит эмиэ сатамат, оччоҕо атын чобу хостуур тэрилтэлэри кытта күрээтиһини тулуйбат буоллаахпыт.

Автопарканы салгыы сангардар былааннааахпыт, саҕа погрузчик ылынаахпыт баҕарабыт. Базабыт эргэрен, итинни тутан үлэстэр ороскуота улаатта. Карьер ойбоһуугар баар каркаһы туһанан саҕа база туттаары бырайыактыр үлэни ыттары сылдыабыт, бүтэрэн эрэллэр. Чох атыылаһааччылар кэмигэр төлөһөллөрүн ситиһэр сыаллаах, кинилэрдин сыһаммытын уларытан дуогабарга уларытыы киллэрэрихпит.

Акционербыт улуус дьаһалтата буолар, өйөбүл баар, өрөспүүбүлүкэ таһымыгар интэриэспитин мэлдьи көмүскүүллэр. Биһиги тэрилтэ бэйэтин кыһалҕатын бэйэтэ дьаһаннаахтаах диэн санаалаахпыт. Арай улахан бырайыактыгыр - базабытын сангардан тутууга бэйэбит эрэ кыампаппыт, онон инниктин улуус өтүттэн көмө онгоһулара буоллар диэн баҕа санаалаахпын.

Түмүккэ тэрилтэ үлэһиттэрин уонна бэтэрээннэрин Шахтер күнүнэн истинник эбэрдэлибин, үтө доруобуйаны, дьолу-соргуну уонна этэнгэ буолууну баҕарабын!"

Геннадий АНТОНОВ.

- Саҕа үөрэх сылын көрсө -

Үүнэ-сайда тур, оскуолам барахсан!

Оскуола ханнык баҕарар киһи, хайа баҕара сир быстыспат сорбото: оскуола үөрэх-били киһи, оскуола майгы-сигили кыһата, оскуола олохпун инниктэ, кэскилбит түһэ, өй-санаа кыһата, олохпун онкула.

Хас биридди оҕо оскуолаба кириэр күнэ саамай күндү, долгутааһа, өйүгэр санаатыгар динниг кириэн үйэтин тухары ингэн хаалар. Ол курдук, 1990 сыллаахха, балабан ыйын 1 күнүгэр үөрэх-били киһи аартыгар үктэнэн маннайгы кылааска Ньурба 3 нүөмэрдээх оскуолатыгар кирибитим. Сырдык, ыраас, киэн кылааска ийэли эйбэс мичээрдээх, маннайгы учууталым Гаврильева Светлана Прокопьевна көрсүбүтэ. Кылаастарга тарҕаһан, паарталарга олорон учууталыт Светлана Прокопьевна кэпсээнин чуумпурамыт истэрибит. Киһи ийэ курдук истин, үтө-мааны майгыта оҕо эрэ сүрүбүн угуттуура, чинг билгитэ, иллээх-эйлээх, түмсүүлээх буоларга кыһаллара, бэрээдэксэ, ыраастык тутта-хапта сылдыарга, үлэ сатабылыгар, толкуйдатар ньымаба, оҕо туһугар дуһатын ууран туран үлэлиирэ.

Маннайгы уонна иккис кылааска үөрэнэн баран Сүлэ орто оскуолатыгар көспүтүм. Үөрэхпэр туйгун үөрэнээччи этим. Мин төһө дараны Ньурба 3 нүөмэрдээх оскуолатыгар 2 эр сыл үөрэммитим иһин, оскуолабын истинник саныыбын.

Хас биридди оҕо кыра эрдэбинэ киһи тугунан ооннуура, улаатан баран туох идэни баһылаан үлэһит буолара биллэр дииллэрэ кырдык эбит. Тоҕо диэтэххэ, мин отой кырабыттан, бэйэбин өйдүүр булохпунтан өрүү "Учуу-

тал" буолан оонньооччубун. Үөрэнээччилэрим - куукулалар, ооннууур кыһаллар буолар этилэр. Ону тэнгэ ийэм Филиппова Валентина Прокопьевна, эдьийдэрим Гаврильева Светлана Прокопьевна, Семенова Ефросинья Михайловна бары алын кылаас учууталлара. Эдьийим Светлана Прокопьевналытын, маннайгы учууталбын кытта биир дьибэ олоһор этибит. Сарсыарда бииргэ оскуолабытыгар барар этибит эрээри, оскуола аанын арыян иһэн аймахтыгы буоларбыт оскуола тас өттүгэр хаалара. Киһээ үлэтин кэннэ тэтэрээт бэрэбиэркэлэһэн, сарсынгы уруогар бэлэмнэригэр, наглядность онгорсон көмөлөһөрүм уонна онтон дуоһуйууну ыларым. Ол курдук кыра эрдэһиттэн алын кылаас оҕолорун үөрэтэр учуутал буолуом диэн ыра санаа онгосторбор, маннайгы учууталым, эдьийим Светлана Прокопьевна олуку уурбута диэтэхпинэ сыспатым буолуо. 11 кылааһы Сүлэ орто оскуолатыгар ситиһилээхтик бүтэрэн баран, баҕа санаам хоту 2000-2005 с.с. СГУ Педагогическай институттар алын кылаас учуутала буолар идэни баһылаары үөрэммитим.

Ньурба куорат 3 нүөмэрдээх алын сүһөх оскуолатыгар 2006 сыллаахха үлэли кэлбитим. Ити иннигэр үөрэхпин бүтэрэн Дьаархан орто оскуолатыгар ананан кэлэн 1 сыл үлэлээбитим. Онон сүрүбим аңарын көрсөн, ыал буолан Ньурбага көһөн кирибитим. Мин дьолбор, тапталлаах оскуо-

лабар, 4 кылаастарга (нуучча кылааһыгар) миэстэ тахсан үлэбин саҕалаабытым. Ол саҕана 3 оскуола өрүс үрдүгэр "Камералка" диэн биир этээстээх, кыра, эргэ, мас оскуолаба баара. Кылаастар элбэх буоланнар кабинет тиийбэтэ, ол иһин 2 кылааһы саҕа тутуллубут иккис оскуола таас дьибиттэр үөрэтэр этилэр. Ол онно биһиги, саҕа үлэли кэлбит кыргыттар, Протопопова Светлана Анатолевналытын үлэбитин саҕалаабыппыт.

Саҕа үлэли кэлбит дьонго туһунан үлэлиир сочото суох этэ да буоллар, иккиннэ чөкө баҕайытык үлэлэбилипит. Кэлэтиипитин кытта планеркаба, мунньахтарга уонна бырааһынныктарга эрэ көрсөрбүт. Ол да буоллар, мин үөрүүбэр кэлигэлэрим миһигин олус сылаастык көрсөллөрө, сүбэ-лииллэрэ-амалыыллара.

Маннайгы үлэм күнүн олус долгуйан, куттанан саҕалаабытым, тоҕо диэтэххэ аҕыйах олооһо тыа оскуолатытан кирибит киһиэхэ элбэх оҕо, нуучча кылааһа... Ол да буоллар уруокпун оҕолор наһаа интэриэһиргээн, эргээн, олус көхтөөхтүк уруокка кыттаннар улам долгуйбутум аһан бастакы үлэм күнүн үчүгэйдик түмүктэн үөрэн-көтөн дьибэлэбитим. Оҕолорум барахсаттар бары билгитэ-көрүүгэ тардыһар, бары барыга көхтөөх-нардаах этилэр.

Биллэн турар саҕа үлэтин саҕалаабыт киһиэхэ билбэтэ-көрбөтө элбэҕэ чуолкай. Төһө даҕаны атын дьибэ үлэлэстэрибн, миэхэ

Михалева Надежда Владимировна, Березовикова Людмила Афанасьевна, Кычкина Наталья Николаевна курдук өр сылларга үлэстэбит, опыттаах учууталлар мэлдьи сүбэ-ама биэрэллэрэ, үтө холобур буолаллар. Надежда Владимировна Михалева опыттаах наставник быһыгынан элбэх сүбэни-аманы биэрэн, семирдарга сырытыннан учуутал быһыгынан идэбин баһылырбар бастакы олукарты уурбута. Оскуола үөрэх чааһыгар дириэктэри солбуйааччы, Иванова Людмила Тимофеевананы үчүгэй салайааччы быһыгынан эрэ буолбакка, мэлдьи ийэли эйбэс сыһаннаах, киэн билгилээх, үрдүк култуураалаах учуутал быһыгынан билгитим. Мин кинилэртэн үгүһү билбитим, олус элбэххэ үөрэммитим, онон кинилэргэ махталым мунгура суох.

Оскуолабыт кэлэтиибэ үксэ бэйэм тэнгэ саастыгылаахтарым буолан үлэлииргэ-хамсырга күүс эппитэ. Оскуолабыт кыра, кырабаҕас да буоллар, олус сылаас, сырдык, киһи эрэ тэһийиэх, кута-сүрэ тохтуох курдук этэ. Оскуола эрчимнээх эдэр кыргыттар Андреева Дария Викторовна, Трофимова Анна Владимировна, Корякина Анна Алексеевна, Егорова Ольга Егоровна, Егорова Ульяна Геннадьевна киэн көрүүлээх, саҕаттан саҕа идеялардаах, "оргуһа" сылдыар кыргыттар этилэр. Кинилэр саҕалаабыт үлэлэрин, саҕа бырайыактары өрүү олоххо киллэрэргэ дьулуһаллара. Мин манник иллээх-эйлээх, үлэһит

кэлэтиипкэ түбэспиппинэн киэн туттабын. Манник иллээх-эйлээх, үлэһит кэлэтиибэ Кузьмин Петр Петрович салайара.

Билгин тапталлаах оскуолабар үлэлэбитим номнуо 14 сыл биллибэккэ ааһа оҕуста. 14 сыл иһигэр араас элбэх уларытылар буоллулар: уопутурдубут, элбэх күрэхтэргэ кыттан ситиһи илэр-дэннибит, сайынныбыт. Ол курдук улахан ситиһиинэн "Учитель года Западной Якутии-2017" диэн учууталлар күрэхтиригэр 2 миэстэбэ тиксибитим буолар. Бу кыайы өрөгөйүн ситиһэрбэр күүс-көмө буолбут дьоммунан Кузьмин Петр Петрович, Спиридонова Октябрина Константиновна, Гагарина Эльза Григорьевна, Игнатьева Валентина Семеновна, Винокурова Изамира Александровна, Иванова Наталья Владимировна, Афанасьева Татьяна Валерьевна буолаллар. Кинилэр түүннэри-күнүстэри туох баар түһүмэхтэрибн бэлэмнэһэн, тылбын-өспүн чоһуйан, аһаҕас уруокпун хаста да ыттаран, көнөрөн бэлэмнээбиттэрэ. Манник иллээх-эйлээх, үлэһит, ыраахантан чаһайан турбат, идэлэригэр бэринилээх кэлэтиибин кытта үлэлиирбинэн киэн туттабын уонна махтанабын. Ыра санаабыт туолан, саҕа оскуолабытыгар кириэрбитин долгуйа күүтүбүн.

Түгүнэн туһанан барыгытын Биһили күнүнэн ис сүрэхпиттэн эбэрдэлибин уонна өссө да үрдүктэн үрдүк ситиһиилэри, айымньылаах үлэни, үтүмэн үөрүүнү, дьибэ кэргэннигитэр дьолу баҕарабын.

ОХЛОПКОВА

Евгения Геннадиевна, үрдүк категориялаах учуутал.

- Сонун -

Ньурба уонна Покровской бүтүн Россиятаабы куорат уопсастыбаннай эйгэтин тупсарар бырайыакка кыайдылар

Ньурба уонна Покровской бүтүн Россиятаабы куорат уопсастыбаннай эйгэтин тупсарар бырайыакка үбүлээһингэ кыайылыабын табыстылар. Бу туһунан СӨ баһылыгынын иһинэн үлэлиир Куораты тутуу уонна архитектура управлениетын пресс-сулууспата иһитиннэрэр. Покровской бульвары сайыннары бырайыагы көрдөрдө, Ньурба - Бүлүү өрүс биэрэҕин кытытын тупсары бырайыагы билиһиннэрдэ. Бу куораттар бэйэлэрин бырайыактарын олоххо киллэриигэ 50-чэ мөлүйүөн солкуобайы ылыахтара.

"Быйыл биһиги МАРШ Москватаабы архитектура оскуолатын кытары үлэлэтибит. Анал үөрэхтэһин программата онлайн уонна офлайн форматтарга араасар. Москва офлайн воркшопка Покровской уонна Ньурба куораттар бэрэстэбиитэллэрэ кэлбиттэрэ. Бу чачы үгүһү быһаарар, баһылыктар бырайыакка тус интэриэстэрэ кестөр", - диэн Ирина Алексеева, Саха сирин сүрүн архитектора эттэ.

Покровской уонна Ньурба бу бырайыакка иккис төгүлүн кыайдылар. Өссө Саха сириттэн Алдан, Ленскэй, Мииринэй, Өлүкүмэ куораттар кытыннылар.

Саха НКХ.

- ЖКХ -

Отопительный сезон начнется как обычно – 6 сентября

Нюрбинский филиал ГУП "ЖКХ РС (Я)" является крупнейшим поставщиком тепла и воды в районе. В коллективе насчитывается 528 работников. Эксплуатируются 36 котельных, в том числе 34 котельные, работающие на твердом топливе и 2 на нефтяном топливе, также 9 центральных тепловых пунктов, 2 водозабора, станция второго подъема, 2 водоочистные станции и 3 водозаборные скважины. Протяженность тепловых сетей составляет 81,9 км, водопроводных сетей - 36,7 км.

По информации главного инженера НФ ГУП "ЖКХ РС (Я)" Антона Костина, в рамках подготовки к отопительному сезону на реализацию Ремонтной программы предприятия в текущем году приказом Исполнительной дирекции было предусмотрено 24292790 руб. Работы по замене котлов выполнены на 100%. Установлены по 1 новому котлу в селах Маар (котельная "Центральная"), Мальжегар (котельная "СДК") и 3 новых котла в котельной "Новая школа" Октябрьского наслега. По тепловым сетям работы выполнены на 85%, заменено 1,7 км труб. По водопроводным сетям работы выполнены полностью, заменено 1 км водопроводных труб.

На 26 августа готовность котельных составляет 78%, тепловых и трубопроводных сетей - 95%. Выполнено работ на сумму 17,8 млн. руб, что составляет 83% от плана.

Предприятие по водному пути полностью обеспечило себя топливно-энергетическими ресурсами. Судами ЛОРПа доставлено до причалов 41056 тонн угля, в том

числе до причала Малькая - 2200 тонн угля Джебарики-Хая и причала г. Ньурба - 7522 тонн угля Джебарики-Хая и 31334 тонн угля Сангарского месторождения. Автозимуком доставлено 1900 тонн сырой нефти Иреляхского месторождения и находится на хранении в Нюрбинской нефтебазе.

"Мы полностью обеспечены товарами материально-технического назначения для исполнения Ремонтной программы, - говорит Антон Васильевич. - Кроме того, ждем поступления ПТН на технологическое присоединение нового здания Нюрбинского драмтеатра, здания отделения ФСБ и школы-сада на 100/50 имеет в с. Чапанда. Они будут доставлены начале сентября.

С 3 сентября будем закачивать воду в системы отопления и тепловых сетей.

Запуск котельных и начало отопительного сезона начнется с 6 сентября".

В центральной части города можно увидеть работников ремонтной. Они работают по ул. Советская.

"Мы из Убойанского участка РМЦ (нач. Станислав Субботин), - говорит Сергей Козин, один из самых опытных работников Нюрбинского филиала ГУП "ЖКХ РС (Я)", электросварщик с большим стажем. - Ремонтные работы начали в июле. Возле домов, которые подключены к центральному тепловому пункту, старую теплотрасу подняли, раньше она проходила по земле и поэтому ржавела. Сейчас делаем реконструкцию теплотрасы, чтобы убрать 2 перехода по ул. Советская".

Геннадий АНТОНОВ.

- Редакция почтата -

Бүлүү педучилищетын 100 сыллаах үбүлүүн бэлиэтиргэ көбүлүүр бөлөх тэрилиннэ

Эһиил, 2022 сыл атырдьах ыйын 22 күнүгэр, Бүлүү педучилищетын (кэлин кэлиэһин) 100 үбүлүүдээх сыла бэлиэтэнэр. Того чуолаан бу сыла уонна күнгэ Саха сирин биэр кырдыа ааттаах-суоллаах орто анал үөрэхтин кыһатын үбүлүү бэлиэтэнэрий? Бу ыйытыга хоруйу тобулаары устуоруйаны хасыһааха. Бүлүү педучилищетын устуоруйата 1922 сыл атырдьах ыйын 22 күнүгэр саҕаланар. Ол курдук, Саха сирин Наркомпроһун кэлиэһийэтин ыйаабынан Бүлүү куоратын 2-с сүһүөх оскуолаты "Бүлүүтээби педагогической хайысхалаах 2-с сүһүөх оскуолаты" диэн ааттаммыт.

1926 сыл этинньи 26 күнүгэр Саха АССР Совнаркомун быһаарытынан педагогической техникум буолбут. 1928 сыллаахха Саха АССР ЦИК Президиумун ыйаабынан техникумга Николай Гаврилович Чернышевский аата ингэриллибит.

1937 сыл санатыгар РСФСР педагогической техникумнара бары педагогической училищеларга уларытыллыбыттар. Бу сылтан ыла "Калинин, 30" уулуусаага аадырыстанан, Бүлүү педучилищетыгар өрөспүүбүлүкэ улуустарыгар уонна нэһиликтэригэр төһөлөөх элбэх сурук төттөрү-таары тиэстибитэ буолуой?

Сэбиэскэй кэмгэ почта үчүгэйдик сылдьар буолан, училищега үөрэнэр оҕолорго сүрүн сибээс сурук эрэ буолла. Ол суруктар төһөлөөх күндүлэрин билигин хоту-собуруу улуустарга тарҕанан олохсуйан олоһор аастыгыт баттаах педагогической үлэ бэтэрээннэригэр саҕалаан, орто саастаах уопуттаах учууталларга тийэ билэн эрдэхтэрэ.

2002 сыл балаҕан ыйыттан педагогической училище кэлиэс статустаммыт. Былырын 2020 сылга СӨ Бырабытталыстыбатын ыйаабынан Н.Г. Чернышевский аатынан педагогической кэлиэс уонна Бүлүүтээби техникум холбоон, "Н.Г. Чернышевский аатынан профессиональной-педагогической кэлиэс" диэн санга тэрилтэ буолан үлэлиир. 100 сыл устата кэлиэс 12000 араас идэлээх педагогической үлэһиттэри иитэн-үөрэтэн таһаарда. Кинилэр ортолоругар Социалистической үлэ Дьоруойдарыттан саҕалаан, үөрэһирин туйгуннарыгар тийэ убаастанар учууталлар, араас бочуоттаах ааттаах суруналыыстар, суруйааччылар, министриэтибэлэр, биедэмистибэлэр, хампаанньалар уонна тэриилтэр сайаааччыларын ааттарын кини хас да чааһы быһа ааттыһан сөп.

Атырдьах ыйын 27 күнүгэр Бүлүү педучилищетын араас сылларга бүтэрбит дьон өрөспүүбүлүкэ биэр баар суох кыһатын 100 сыллаах үбүлүүн тэрийиигэ үлэлээр анал көбүлүүр бөлөбү тэрийэр мунньахтара буолла. Онно философскай наука доктора, профессор, СӨ Наукаларын академиятын академига Егор Махаров, профессор, СӨ норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ Платон Тумусов, СӨ норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, бэйиэт Вера

Солдатова, СӨ култууратын үтүөлээх үлэһитэ Святослав Григорьев, "Манчаары оонньууларын" төрүттэбит спорт бэтэрээнэ Афанасий Алексеев, 2015-2020 сылларга кэлиэс дириэктэринэн үлэлээбит, үөрэх министриэтибэтин лицензиялары биэри салаатын сайаааччыта Семен Иванов, Н.Г. Чернышевский аатынан профессиональной-педагогической кэлиэс дириэктэре Иван Алексеев, "Арчы-Забота" хаһыат сүрүн эрдэктэре Василий Мандаров уонна училищени араас сылларга бүтэрбит выпускниктар кыттыны ылылар. Мунньах кыттылыахтара бу күн олохтон туораабыта 40 хонуга туолбут училищега үөрэммит араас көлүөнэ выпускниктара ытыктыыр учууталлара Ульяна Федоровна Кондакова сырдык мессүөнүн кэриэстээн аастылар.

Кэлиэс дириэктэре Иван Алексеев үөрэх кыһатын бүтүгү олоһун билиһиннэрдэ. Ол курдук, училище 8 отделениетыгар 900-тэн таһа устудьун - күнүскү, 250 устудьун кэтэхтэн үөрэнэр. үөрэх кыһатыгар 215 педагог үлэлиир. Онтон - 3 педагогической үлэ кандидата, 1 РФ үтүөлээх учуутала, 5 СӨ үөрэһиритин үтүөлээх үлэһиттэрэ, 16 РФ үөрэһиритин бочуоттаах үлэһиттэрэ, 60-тан таһа СӨ үөрэһиритин туйгуннара.

2022-2023 үөрэх сылыгар үөрэх кыһата үбүлүүдээх сылынан сибээстэн кэлиэс салатата б.д. бэс ыйын 16 күнүгэр үөрэх министиэриэ Михаил Сивцев аатыгар үбүлүү ытыгыга бырабытталыстыба кэмитиэтин тэрийэргэ этии киллэрэн сурук суруйбута. Кэлиэс дириэктэре Иван Алексеевтан СӨ норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ Вера Солдатова "педагогической кэлиэс уонна Бүлүүтээби техникум холбоһуулар төһө көдүүстээһий уонна икки атын-атын хайысхалаах үөрэхтэр бэйэ-бэйэлэригэр мэхэйдэспэтэр дуо?" диэн ыйытта. Онуоха дириэктэр "педагогической салаага үөрэнэр оҕолор үөрэхтэрин кэннигэр массыына ыттар куурустарга холбуу үөрэнэллэр, араас оро-буочай идэни баһылыгыга дьулуһаллар, онон үөрэхтэрин олоххо бары өтгүнэн бэлэмнээх эбии үөрэһи ылан бүтэриһилэр" диэн бэлиэтээтэ.

Көбүлүүр бөлөх мунньага, ааттаах-суоллаах улахан таһымнаах дьон мустубут тэрэһиннэрэ диэх курдук, бэрт дириг ис хоһоонноох, хоннохтоох буолла. Ол онтон, мин суруналыыс быһытынан, сүрүнүн бэлиэтэмиппиттэн сырдатарга сананым.

Мунньах кыттылыахтара бары кэриэтэ бэлиэтээбиттэринэн, бэлиэ тэрэһин эһиил өрөспүүбүлүкэ 100 сылыгар түбэһиннэрэн, үгүс тэрэһин быһыгар ыты-лыннабына, суолтата сүтэн, үтүрүллэн

хаалыан сөп. Кырдык, оннук да курдук. Эһиил бэрт улахан өрөспүүбүлүкэтээби тэрэһиннэр ытыллылар балаананаллар. Ангардас Уһеэ Бүлүү улууһугар ытыллылар үбүлүүдээх Олонго Ыһыага да дьон болҕомтотун киинигэр кириэбэ. Онон көбүлүүр бөлөх дьүүлүлэн баран, үбүлүүдээх үөрэх дьыла 2022-2023 сылларга түбэһинэн сибээстэн, суолталаах тэрэһини 2023 сыл кулун тутар ыйга ытыааха сөбүн бэлиэтээтилэр. Оччотугар Бүлүү педучилищетын бүтэрбит араас көлүөнэ дьон, саас кыһынны суол баарына, үөрэх каникулларыгар сөп түбэһиннэрэн, үбүлүүдэрин киэҥник чабылхай эдэр саастара ааспыт Бүлүүлэригэр тийэн, биэр улахан бырааһыннык курдук бэлиэтиэ этилэр диэн түмүк санаага кэлилэр. Дьокуускай куоракка "Бүлүү педучилищетын үбүлүүдээх күннэрэ" диэн тэрэһини ытарга этии эмиз кириэ. Үбүлүү бэлиэтииргэ өрөспүүбүлүкэтээби таһымнаах тэрэһиннэри ытыгыга эмиз үгүс этии кириэ. Хас биридии этиини мунньах кытааччылар болҕомтоҕо ылан, дьүүлүлэн, "илдьиритэн" ырыттылар. Ол курдук, философскай наука доктора, профессор, СӨ Наукаларын академиятын академига Егор Махаров Бүлүү педучилищета өрөспүүбүлүкэ сайдыытыгар сүҥкэн кылаатын киллэрбитин туһунан хайаан да научнай-практической кэмпириэнсийэни ытаргы наадалаабынан аахта.

Кырдык, олус сөптөөх этии. Саха сиригэр үөрэһирин сайдарыгар сүҥкэн кылаатын киллэрбит Бүлүү педучилищетын кылаатын киэҥник арыян, кэмпириэнсийэ кирибит үлэлэри түмэн, улахан энциклопедической кинигэ да таһаарыаха сөп. Кэнэбэс устудьуннарда олус туһалаах буолуо этэ.

Маныха бэйэтин санаатын СӨ култууратын үтүөлээх үлэһитэ Святослав Григорьев "100 сыллаах үбүлүүн бэлиэтиир Бүлүүтээби педучилище суолтатын быһаарар редакционнай сэбиэт тэриллэн, училище преподавателэ, ытык киһи Ульяна Кондакова бэлэмнээн таһаарыт икки ахты киһигэтин холбоон, учуонайдар санааларын киллэрэн, "фундаментальной" дэнэр үйэлээх кинигэни бэлэмнээн таһаарыаха. Ол онно өрөспүүбүлүкэтээби тэрийэр кэмитиэт өйбүлүнэн анал бөлөх үлэлиэн наада" диэн санаатын эттэ.

Профессор, СӨ норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ Платон Тумусов педагогической кэлиэс статуһун уларытан, "институт буолар кэмэ кэллэ" диэн бэлиэтээһинэ бэрт улахан кэлсэтиини таһаарда. Академик Егор Махаров институт буоларга туох ирдэбил турарын, уопсай

үөрэхтэһин кыһалара, оскуолалар учууталларынан хааччылыылара хайдаһын, каадырдарынан хааччылыылара туох тирээн турар боппурос турарын барытын ырытан туруорсуоха диэн санаатын тиэртэ.

Кэлиэс дириэктэринэн үлэлээбит, билигин үөрэх министриэтибэтин эппиэттээх үлэһитэ Семен Иванов институт статуһун эрдэттэн туруорса сылдыбыттарын туһунан иһитиннэрэн туран, институт буоларга, бастатан туран, профессорскай-педагогической саастаап 30%-на истиэпэн-нэрдээх учуонай ааттаах-суоллаах буолуохтаахтарын ыйда. Онон бу боппуроска дириэктэр бэйэтин кэмигэр үлэлээн, хас да преподаватель учуонай истиэпэни көмүскээбиттэр. Маны таһынан, Семен Викторович туруорсубут боппуруостарын сүмэтин билиһиннэрэн туран, бу боппуруоһу быһаарсыга үгүс сүбэни биэрдэ.

Ил Дархан итэбэллээх киһитэ, уопсастыбаннай сүбэһитэ, Саха АССР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, спорт бэтэрээнэ Афанасий Алексеев Бүлүү педучилищетын 100 сыллаах үбүлүүн бэлиэтииргэ көбүлүүр бөлөх бириэмэни ыппакка, күнү-дьылы баттаһан, бу күннэргэ туруорсар боппуруостары чопчулаан, сааһылаан, тустаах инстанцияларынан сылдыан туруорсарга этии киллэрбитин, мунньах кыттыааччылар биэр санаанан ылыннылар.

Онон Бүлүү педучилищетын бүтэрбит өрөспүүбүлүкэ бары улуустарыгар тарҕанан олоһор дьон, эдэр сааскытыгар олох киэҥ аартыгар сирдээн киллэрбит үөрэммит кыһагыт 100 сыллаах үбүлүүн көрсөргө бэлэмнэни, куурустарынан ахты киһигэлигитин таһаарыт, тапталлаах училищетын үйэтитин. Бүлүү педучилищетын 100 сыллаах үбүлүүн көбүлүүр уопсастыбанныктар батсаапка анал бөлөх тэриниллэр. Онно кэлиэс дириэктэре Иван Алексеев бэлиэтээбитинэн, Емельян Ярославский аатынан мусуой дириэктэре Николай Бугаевы кытта кэлиэс салалтата быйыл Учуутал күнүттэн саҕалаан, өрөспүүбүлүкэтээби түмэлгэ выпуһунан чулуу выпускниктар айымньылаах олохторун сырдатарга саала анырга анал Сөбүлөнгэ илии баттастылар.

Бу иһитиннэрини выпускниктар эмиз болҕомтоҕо ылыахтара диэн эрэнэбит. Өрөспүүбүлүкэ тарбахха баттанар кырдыаас үөрэх кыһата - Бүлүүтээби педучилище 100 сылын бэлиэтииргэ тэриллибит көбүлүүр бөлөх үлэтин суруналыыстар салгыы билиһиннэрэн иһиэхпит.

Елена ПОТОЦКАЯ,
"Саха сир" хаһыат, edersaas.ru

Ыраахтаабылаах Арассыыйа сабана көскө ытыллан, уугуян олохсуйбут Амма Покровкатын уонна "аттакыларынан" аатырбыт Ньурба Антоновкатын бааһынай-дара очотообу бэлиитикэнэн дьылбалара биир быаба баайылыбыт барахсаттар буоллахтара... Бириэмэ чэрчитинэн билгигин төһө да сахатыйдаллар, устуруйа кэрдиис кэмэ соннообут ааттара инэн хаалбытын сүгэ сырыттактара...

Устар кыһыны быһа үлэбэ-хамнаска хам кэлгиллибит биир дойдулаахтарбытын хамсык да хаайбат эбит. Быыс-арыт булан, бары ирдэбили тутуһан, барбыт-тара-кэлбиттэрэ эрэ баар... Үөмөн тийбэт үтүө үгэстэринэн эрэ баай, Сэбиэскэй Сойуус Дьоруойа Н.Н. Чусовской аатынан Ньурба Антоновкатын орто агрооскуолатын үлэһитэ Туйаара Васильевна Семенова-Васильева, уола 8 кылааска үөрэнэр Максимныын Дьокуускайга олохсуйбут физкультура учуутала идэлээх дьүөгэтэ, ботанической сад үлэһитэ Күннэй Ивановна Ефремова кучуйуутунан, бэһиэ буолан соһуччу биир нэдиэлэлээх сиринэн айанна туруммуттара. Былырын Турцияба сөмөлүтүнэн көпүт буоллабына, эдэр биенсийлээх үйэтигэр аан бастаан Аллараа Бэстээхтэн поёһынан айаннаан: Тында, Беркажит, Золотинка, Нерюнгри, Хабаровской курдук о.д.а. урут хаартаба эрэ көрөр сирдэрин аара хааллартаан, Владивосток куорат, Ливадия, Чуумпу акыйаан кэрэ мистэлэринэн тэлэкчийэн, быһата, "хараба аһыллан", "көксө кэнээн" эгди буолан эргиллинэ.

Оо, сайын барахсан саастарын баттаһа, "сири хоротон" сылдыар,

Амма – аныгы айанныыт харабынан

Албан аат болуоссатыгар.

кыанар-хотунар дьонго сир-сир сиедэрэй муннуктарын сэгэтэн, сэгэйэ мичийэрэ кэмнээх буолуо дуо?! Таба тайанан, талан сылдыахха эрэ наада! Ыраабынан ырданар, тэйиччинэн тэлэһийэр бэрдэ кэмнээх буолуо дуо? Ол эрээри иккис дойдубун кэритэн көрдөрө сылдыар "кэлии киһим" санаатын истиэбин дуу?.. Чэй эрэ, Туйаара!

"Аттыбытыгар баары эмиэ аахайаахха, атах аннынаабы сирдэри алыс-алыс аһара көтүмүүххэ баар эбит" диэн санаа өмүрүх курдук өйбөр күлүм гыммытын аанна аны аатырар Аммань анааран ааһаахха ээ", - дэйтим да Ылдыын Тангара күн (тобооспута оччо) уопускалаах эдьийбинэн элээрдэн хааллыбыт. "Илин Энэр" дэнэр эргийиэнгэ ата-бым тумсун дэе уктабым үһү...

Бастакы үктэниим буолан барыта да - сонун. Эниги күн айы көрө, быһата, "кэлэ сылдыаргыт" курдук буолуо дуо? Хас хардыы сангалы арыллар эбит. Тэлэбиэсэр сонуннарыгар элэн-сэлэн көрбүппүнэн эмиэ да биллэхчэ курдукпун: "Сибэккигэ батыллыбыт" Кыыс Амма искибиэрэ... Чуумпуну үгүтүмээри чуннуу нуктаабыт унуор көбөрүмтүгүр хайалар кистэлэннэрин таайтарардыы ыи-мийбиттэрэ санаа ситимин сыһайар... 17 кыраадыс сылаас, күннэбэ буоллар сөтүөлүөхпүт хааллаба...

Икки сайын өрөөбүт диэтэххэ, ыһахтыыр паарка ураһаларын кэксэтэ, дьэ, элбэх сонуну инэринэн турдактара... Албан аат болуоссатыгар таанга уонна бойобуой пушкалаах буйуттар аттыларыгар хаартыскаба түһэри,

Паарка аартыгар.

хата, кыра оҕоо дылы, бэйэм сэриилэһэ сылдыар саньытаар дуу, сиэстэрэ дуу курдук санан-ным. Арааһа, Улуу Кыайыы 75 сыллаах үбүлүөйүн ситэ сойо илик сабыдыала дьайдаба буолуо. Хата, кулууп иннигэр Федот Потапов пааматынныгытын, иһирдье фойеба истиэндэ хаартыскаларын сэргии көрбүн. Зоя Багынанованын Ньурба тыйаатырыгар үлэлээбиттэрин билэр, өйдүүр буоллахпыт. Уруургуу көрбүппүт оруннааба оччо!

"Утум" маһаһынтан VII спартакиада "Амга - 2019" диэн суруктаах бейсболканы ылан кэтэн кэбистим - "миигин күүппүт" буоллаба дуу?!.. Хойугаан атыламмыта эмиэ биир үчүгэйдээх, били, "баар тийһиньилээх" дииллэрини... Ол кэннэ иччитэх манеһы, стадиону көрөн (хата,

аһаас эбит) өйбөр онгортон көрөн, уруккуну тилиннэрин, санаам ситимин сөргүтэн аастым. "Ылдыын Тангара көмөтүнэн биир күнгэ ити да сөп", - диэн Ньурба Туйааратын тылын тамабын, Туруйа тойугун курдук долобойор тохтоппуппун тиэртэ-бим буоллун...

Сарсыныгар күн чэмэличчи тыган, уот куйааһынан убураан, бэбэһээ эрэ "өлбүт үһү" дэппитин мэлдэспитинэн, Күннээх Амма күлүм-чабыл мүчүйэ, тырым-ирим дьиримнээн, "Ылдыын Тангара ыалдыктарын" ымсырыда хаалбыта...

Евдокия ТИМОФЕЕВА
дьүһүйүүтэ,

Лариса ТИМОФЕЕВА
хаартыскаба түһэриилэрэ.

Быйыл сайын айылба иэдэнигэр түбэспит Горнай Бэс Күөлэ, Нам Таастааба уонна Фрунзета, Уус Алдан Найахыта уонна Түүлээбэ өрөспүүбүлүкэбэ эрэ буолбакка, бүтүн Арассыыйа тийэ биллиннилэр. Ойуур баһаардырттан киэн Сахабыт сирин бары улуустара тынгааһынаах балаһыаньаба киэрэ сырыттылар. Нам Таастаабар Арассыыйатаабы Оборона министэриэтибэтин байыаннай көлөлөрө көмөбө тийбиттэрэ. Сотору буолан баран, ыарахан уйуктаах көлөлөрө алдыанан, өрөмүөнгэ турар сурактара иһилибитэ. Дьэ, бу кэмнэ социальнай ситимнэргэ Таастаах олохтооҕо Максим Попов байыаннайдары кытта көмөбө кэлэн баран алдыаммыт көлөнү өрөмүөннүү турар хаартыската хото тарфаммыта. Хаартыска араас сурук-тайма кыбыгыткыаба: "саха сатаабата суох", "самородок-кузнец", "уол байыаннайдары кэһэппит", быһата, ким тугу сатырынан, хайдах ылыммытын суруйбуттара.

Биһиги, хаһыатчыттар, итиччэлээхэй сонуну көрөн баран, болгомтобо ыларбыт чаччы. Максим Попов төлөпүнүн нүөмэрин булан эрийиппэр, киһим кэпсэтинни соччо сөбүлээбэтхэтин сабалаата: "Ону ол тобо суруйаары гынабыт? Итиннэ мин улахан сыһыаным суох...". Мин бастаан утаа "бу киһи, кырдык, улуу тимири уһа буолан, суруналыһы кытта кэпсэтин бабарбата дуу"

дии санаан, төлөпүөмүн ууруоча буолан истэхпинэ, сэхэргэ-һээчим хап-сабар: "Суох-суох, кэпсэтэр эбиппит. "Саха сирэ" улахан хаһыат. Дьон-сэргэ мин тугу этэбин тус бэйэбиттэн исынгин билээн наада", - диэн кэпсэтингэ бэлэмин биллэрдэ.

Сэхэргэһээчим чочумча сагата суох олон баран, кэпсээн барда:

- Таастаахха буолбут ойуур баһаарын умулларыга байыаннайдар көмөлөһө кэлбиттэригэр олохтоохтор "быһанар буоллут" диэн олус үөрбүппүт. Кырдык, улахан уйуктаах көлөлөр диэх курдук, сире солоон киэн минерализованнай балаһалары онгортон барбыттара. Баһаарга сылдыар тиэхиньикэлэр алдыанар-кээһэнэр буолан, уочаратынан сыбаарсык уолаттар көлөнү өрөмүөннүүр этибит.

Уопсайынан, Таастаахха олохтоох уолаттар бары кэриэтэ сыбаарсыктар. Онон хайа бабарар тимири тулуппат дьон. Ити хаартыска тарбанар күнүгэр мин уочараттаах дьуһуурустубам түбэспитэ. Табаарыһым Василий Герасимов көлө алдыаммытын онгору сырыттаһытына, анаан кэлэн түһэрэн, дьонго ыталаабыта. Ону-маны гына сылдыан, хаартыскаба түһэрэн ытааччыбыт дии. Оннук, нууччалыы эттэххэ, "рядовой" хаартыска этэ. Итинник күүркэтиллэн миигин национальной дьоруой курдук онгоруоттара диэн ким санаабыта баарай.

Батсаабы бараабыт Таастаах Максима

Арай аһыйах хонон баран бу хаартыскама батсаабы бараабат дуу! Наһаа да соһуйдум уонна кыбыһынным...

Эппитим курдук, нэһилиэк эр киһитэ барыта сыбаарсык. Биһиэхэ, Таастаахха, сыбаарка аппараата ыал айы баар. Дьэ, кинилэртэн ойдон, миигин эрэ хайбаһын курдук буолбут. Көлө буолан баран хайдах алдыанна суобай? Уоту бохсууга көмө буолар массыналар Таастаах нэһилиэгэр атырдыах ыйын 10 күнүгэр кэлбиттэрэ. Тута түөртүү миэстэрэ иннээх сире хорутан барбыттара. Ол эрээри аарыма мастары суулларан, биһиги түг тыабытын солоһунтан тиэхиньикэ кэбирээн, алдыаммыта. Бу тынгааһынаах кэмнэ үлэни атахтаары гыммытыттан ыксал үөскээн, байыаннайдар олохтоохторго көрдөһүлээх тахсыбыттара. Бары биэр эрийэх сылдыарбыт быһытынан, болуо тимири кытта элээр үөрүйэх олохтоох дьон, көрдөһүлэрин ылынан, уочаратынан иһэрдиитг ылсыбыппыт.

Тиэхиньикэни билэр киһи ыарыһаппат үлэтэ этэ. Тимирин танган биэрбиппит кэннэ, аны тиэхиньикэ боруобата быстан, үлээбэт буолан хаалбыта. Маныха Таастаах нэһилиэгин "Сахатранснефтегаз" тэрилтэ оператор Николай Гаврильев уолунаан Дьулустааннын, суудуна электригэ идэлээх Павел Муксунов тиэхиньикэни төрдүттэн аһан, үөрэтэн тестер көмөтүнэн алдыаны төрүөтүн булбуттара. Кинилэргэ байыаннайдар ойуур баһаарыгар кэлбит быһааччыны көмөбө анаабыттара. Биллэн турар, байыаннай тиэхиньикэ уотун боруобатын онгоһууга уустуга чаччы. Төрүөтэ - мас киэрэн боруобаты тобо тардан кэбиспит. Онон бары икки күн сыралаһан, модун байыаннай тиэхиньикэни үлэлэппиппит.

Ойуур баһаарыгар үлэли

сылдыан көмөбө кэлбит дьонго байыаннайдар махтаммыттара аһай. Бу байыаннай тиэхиньикэ маньык улахан ойуур баһаардырыгар анаммахтактара биллэр, саллааттары ыраах суола суох сирдэринэн тизир-таһар көлө эбит. Биллэн турар, ыарахан уйуктаах тэрил биһиги МТЗ тыраахтардырыт курдук буолуо дуу, күүһэ-уоһа, кыамтата сүрдээх буоллаба. Ол эрээри силлестэрэ батылла сыгар улахан тииттэр бэриммэккэ, олору солуу сылдыан алдыаммыт. Билгигин тиэхиньикэлэри этэнгэ сүүрэ сылдыар гына онорлудуб.

Киһи туох санааба кэлэрий? Кэпсэтибитин түмүктээри олон, Максим Попов санаатын бу курдук тизгэ:

- Ити батсаапка тарфаммыт кэпсэлтэн киһи туох санааба кэлэрий? Куйаар ситиминэн тарфанаар сонун-уомаас барыта кырдык, сөптөөх буолбатах, олус сэрэхтээх эбит. Онон суоҕу да онгортон, кэпсээн тарфатан, ыраас мууска ууран биэрэххэ сөп эбит диэн толкуйга кэллим. Күүркэтэн суруйуу, кэпсээһин наһаа дэлэйдэ.

Миигин итинник наһаа арбаан суруйбуттарыттан бастаан утаа олус да кыбыстыбытым. Миигиннээбэр буолуох биһиги кыракий Таастаахтыын уокка былдыатымаары, баба өтүнэн кэлбит хорсун дьону сырдытаахха баара. Түүннэри-күннэри утуур ууларын умнан, сүүһүнэн киһини аһатаары ас астаан түбүгүрэр ыал ийэлэрин, эдьийиэрбитин уонна балтыларбытын суруйуохха наада. Биһиэхэ көмөлөһөрү, хаһан да түһээн көрбөтөх сирдэригэр кэлэн уоту кытта охсуһа сылдыар байыаннай уолаттарга махтал тылларын аныах баара.

Ол оннугар социальнай ситимнэргэ арааһы суруйбуттара. "Үлээбэккэ халтай сылдыаллар үһү, аспытын аһаан бүтэрдилэр"

ингин диэн киһи кэлэйиэх суруйуулар бааллара. Тиритэн көлө-һүннэрэ уста сылдыар, хап-сабар аһаат, баһаарга биһигини кытта тэнгэ сүүрэ-көтө сылдыбыт дьону көрбүт дьон, итинник суруйуулартан кыбыстыбит эрэ.

Тиэхиньикэ өрөмүөннүү турар байыаннайдары кытта түспүт хаартыскабын көрдөрө-көрдөрө, "маньык суруйууларга мин сыһыаным суох" диэн эппиппэр, уолаттар: "Манна эрэ буолбатах, ханна тийбит сирбитигэр барытыгар аанна ахтыбаттар, арааһы суруйаллар. Онон итинниккэ аахайбаппыт" диэбиттэрэ.

Дьынэр байыаннайдар кэлэн, олус улахан көмөнү онгордулар. Олохтоохтор кинилэргэ махталбыт мунура суох. Байыаннай тиэхиньикэ баар буолан, улахан кыһа көмөлөстө. Түгэнинэн туһанан, олохтоохтор ааттарыттан нэһиликит баһылыгар Егор Лихановка махталбытын тиздэбин. Кини бастакы күннэртэн буола турар балаһыаньаны биллэрэ охсон, салгыы үрдүү инстанцияга туруорсан, олон хаалбакка, сөптөөх дьаһаллары ылбыта.

Ол түмүгэр 200-тэн таһа киһи олохтор биһиги кыракий Таастаахтыын уокка былдыаппат туһуттан Ил Дархаммытыттан уонна улуустуу баһылыгыттан сабалаан тыһыынчанан киһи кэлэн барда. Арассыыйабыт салалтата бэйэтинэн биһиэхэ байыаннай тиэхиньикэ ылан өйөөтө.

Таастаахха норуот сомоһолоһууга уоту кыайа диэн киэн тутта этэбин. "Норуот күүһэ - көмүөл күүһэ" диэн мээһэбэ этиллибэтин таастаахтар бэйэбитинэн биллибит уонна ханьык да ыксаллаах кэмнэ, омугуттан тутууга суох, биһигини өйүүр уонна көмүсүүр дьонноох эбиппит диэн эрэх-турах сананныбыт.

Елена ПОТОЦКАЯ,
"Саха сирэ" хаһыат.

– Нюрбинская ТИК –

РЕШЕНИЕ № 21

19 августа 2021 г.

О распределении избирательных бюллетеней и специальных знаков (марок) для голосования на выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва по участковым избирательным комиссиям Нюрбинского района Республики Саха (Якутия)

На основании Постановления Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия) №172/1-6 от 06 августа 2021 года "О распределении избирательных бюллетеней для голосования на выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва по территориальным избирательным комиссиям Республики Саха (Якутия), Постановления Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия) №172/2-6 от 06 августа 2021 года "О распределении специальных знаков (марок) для избирательных бюллетеней для голосования на выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва по территориальным избирательным комиссиям Республики Саха (Якутия), Нюрбинская территориальная избирательная комиссия **РЕШИЛА:**

1. Распределить избирательные бюллетени и специальные знаки (марки) участковым избирательным комиссиям в следующем количестве:

№ п/п	№ УИК	Наименование УИК	Количество избирательных бюллетеней по одномандатному избирательному округу № 24	Количество избирательных бюллетеней по федеральному избирательному округу	Количество специальных знаков (марок) для бюллетеней по одномандатному избирательному округу № 24	Количество специальных знаков (марок) для бюллетеней по федеральному избирательному округу
1	369	Убойнская	730	730	730	730
2	397	Механизаторская	760	760	760	760
3	398	Дорожная	850	850	850	850
4	399	Лермонтовская	540	540	540	540
5	400	Партизанская	790	790	790	790
6	401	Портовская	1050	1050	1050	1050
7	402	Советская	610	610	610	610
8	403	Центральная	580	580	580	580
9	404	Амакинская	500	500	500	500
10	405	Энергетик	461	461	461	461
11	406	Октябрьская	2000	2000	2000	2000
12	407	Нефтебазовская	100	100	100	100
13	408	Джикимдинская	230	230	230	230
14	409	Сюлинская	300	300	300	300
15	410	Кюндядинская	620	620	620	620
16	412	Нюрбачанская	370	370	370	370
17	413	Чапандинская	540	540	540	540
18	414	Жарханская	230	230	230	230
19	415	Кировская	170	170	170	170
20	416	Мархинская	520	520	520	520
21	417	Хорулинская	490	490	490	490
22	418	Аканинская	350	350	350	350
23	420	Кангаласская	350	350	350	350
24	421	Едейская	99	99	99	99
25	422	Маарская	600	600	600	600
26	423	Чукарская	480	480	480	480
27	424	Егольжинская	320	320	320	320
28	425	Мальжегарская	320	320	320	320
29	426	Малыкайская	1070	1070	1070	1070
30	427	Мегежекская	340	340	340	340
31	823	п. Накын	1000	1000	1000	1000
		Резерв ТИК	500	500	500	500
ВСЕГО			17870	17870	17870	17870

Председатель ТИК ПЕТРОВА Н.С.
Секретарь ТИК ЕГОРОВА А.Р.

РЕШЕНИЕ № 26

25 августа 2021 г.

О включении в состав участковых избирательных комиссий № 397, 398, 402, 406, 407, 413, 417, 418, 420, 421

Рассмотрев предложения по кандидатурам для назначения в составы участковых избирательных комиссий, в соответствии со статьями 20, 22, 27 Федерального закона "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации", Методическими рекомендациями о порядке формирования территориальных избирательных комиссий, избирательных комиссий муниципальных образований, окружных и участковых избирательных комиссий, утвержденными постановлением Центральной избирательной комиссии Российской Федерации от 17 февраля 2010 года №192/1337-5, статьей 13 Закона Республики Саха (Якутия) "О территориальных избирательных комиссиях в Республике Саха (Якутия)", Нюрбинская территориальная избирательная комиссия **решила:**

1. Включить в состав участковых избирательных комиссий № 3397, 398, 402, 406, 407, 413, 417, 418, 420, 421 в период подготовки и проведения выборов депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва с правом решающего голоса лиц согласно прилагаемому спискам.

2. Направить настоящее решение в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия)

3. Направить выписки из настоящего решения в соответствующие участковые избирательные комиссии?.

4. Опубликовать (обнародовать) настоящее решение на официальном сайте МР "Нюрбинский район"

Председатель ТИК ПЕТРОВА Н.С.
Секретарь ТИК ЕГОРОВА А.Р.

Приложение к решению Нюрбинской ТИК от 25 августа 2021 г. №26

Списки членов участковых избирательных комиссий с правом решающего голоса в период подготовки и проведения выборов депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва

№ п/п	Ф.И.О.	Кем предложен	Очередность назначения, указанная политической партией (при наличии)	№ избирательного участка
1	Сабардахова Сардана Максимовна			397
2	Ноговицына Варвара Ивановна			398
3	Иванов Николай Васильевич			398
4	Кылырлова Людмила Ксенофонтовна	Нюрбинский Райком КПРФ		398
5	Саввинова Мария Михайловна			398
6	Николаева Оксана Дмитриевна	Нюрбинский райком КПРФ		402
7	Паховов Айсен Сергеевич			406
8	Дормидонтова Нюргуяна Михайловна			406
9	Саввинова Майя Александровна			407
10	Семенова Акулина Аркадьевна			413
11	Гуляева Мария Анатольевна			417
12	Иванов Семен Семенович			417
13	Павлова Виктория Лаврентьевна			418
14	Третьякова Александра Анатольевна			420
15	Аммосова Надежда Ивановна			421

РЕШЕНИЕ № 27

28 августа 2021 г.

О формировании участковой избирательной комиссии в вахтовом поселке Накын

В соответствии с решением № 16 от 10 августа 2021 года "Об образовании дополнительного избирательного участка в месте временного пребывания избирателей в вахтовом поселке Накын на выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации восьмого созыва" территориальная избирательная комиссия **решила:**

1. Сформировать участковую избирательную комиссию № 812 на временном избирательном участке в вахтовом поселке Накын в следующем составе:

- Ранчинский Степан Николаевич;
- Филиппов Альберт Николаевич;
- Егорова Дария Николаевна;
- Винокуров Александр Александрович;
- Семенов Петр Александрович;
- Мухомлев Василий Григорьевич;

2. Назначить председателем участковой избирательной комиссии № 812 Ранчинского Степана Николаевича.

3. Комиссии избрать из своего состава заместителя председателя и секретаря комиссии.

4. Направить данное решение участковой избирательной комиссии № 812.

Председатель ТИК ПЕТРОВА Н.С.
Секретарь ТИК ЕГОРОВА А.Р.

РАСПОРЯЖЕНИЕ № 1521

от 31 августа 2021 г.

О начале отопительного сезона в Нюрбинском районе 2021-2022 гг.

В связи с наступлением низких температур наружного воздуха и во исполнение пункта 5 Постановления Российской Федерации от 06 мая 2011 г. №354 "О предоставлении коммунальных услуг собственникам и пользователям помещений в многоквартирных домах и жилых домов", **распоряжаюсь:**

1. Теплоснабжающим организациям Нюрбинского района:

1.1. Приступить к запуску котельных по Нюрбинскому району с 06 сентября 2021г.;

1.2. Обеспечить подачу тепловой энергии в первую очередь в учреждениях образования, здравоохранения и жилищного фонда;

1.3. Обеспечить режим котельных и технологического оборудования, согласно температурного графика, вести контроль за соблюдением Правил противопожарной безопасности и охраны труда;

1.4. Обеспечить создание страхового запаса котельного топлива и ГСМ;

1.5. В срок до 01 ноября 2021г. предоставить копии актов и паспорта готовности котельных в отдел Архитектуры, Градостроительства и ЖКХ администрации МР "Нюрбинский район".

2. Рекомендовать Главам муниципальных образований Нюрбинского района:

2.1 В срок до 10 сентября 2021г. предоставить копии актов и паспорта готовности жилищного фонда, соцкультбыта, дошкольных, школьных организаций и организаций здравоохранения в отдел Архитектуры, Градостроительства и ЖКХ администрации МР "Нюрбинский район".

3. Обнародовать настоящее распоряжение в средствах массовой информации;

4. Контроль исполнение настоящего распоряжения оставляю за собой.

Глава А.М. ИННОКЕНТЬЕВ.

РЕШЕНИЕ № 25

25 августа 2021 г.

О включении в состав участковых избирательных комиссий № 397, 406, 409, 417, 421, 427

Рассмотрев предложения по кандидатурам для назначения в составы участковых избирательных комиссий, в соответствии со статьями 20, 22, 27 Федерального закона "Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации", Методическими рекомендациями о порядке формирования территориальных избирательных комиссий, избирательных комиссий муниципальных образований, окружных и участковых избирательных комиссий, утвержденными постановлением Центральной избирательной комиссии Российской Федерации от 17 февраля 2010 года №192/1337-5, статьей 13 Закона Республики Саха (Якутия) "О территориальных избирательных комиссиях в Республике Саха (Якутия)", Нюрбинская территориальная избирательная комиссия **решила:**

1. Включить в состав участковых избирательных комиссий № 397, 406, 409, 417, 421, 427 со сроком полномочий до 2024 г. с правом решающего голоса лиц согласно прилагаемому спискам.

2. Направить настоящее решение в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия)

3. Направить выписки из настоящего решения в соответствующие участковые избирательные комиссии?.

4. Опубликовать (обнародовать) настоящее решение на официальном сайте МР "Нюрбинский район"

Председатель ТИК ПЕТРОВА Н.С.
Секретарь ТИК ЕГОРОВА А.Р.

Приложение к решению Нюрбинской ТИК от 25 августа 2021 г. №25

Списки членов участковых избирательных комиссий с правом решающего голоса

№ п/п	Ф.И.О.	Кем предложен	Очередность назначения, указанная политической партией (при наличии)	№ избирательного участка
1	Датханова Лариса Владимировна	КПРФ		397
2	Семенова Надежда Семеновна			406
3	Федорова Виктория Васильевна			406
4	Абрамова Дария Семеновна			409
5	Оголюклина Фелицата Сергеевна			417
6	Корнилова Марина Семеновна			421
7	Тихонова Екатерина Николаевна			427

В городе Нюрба мало людей, которые не знают Михаила Афанасьевича Тихонова, в народе "Дядю Мишу", ветерана авиации.

Михаил Афанасьевич Тихонов родился 10 ноября 1934 года в Чочунском наслеге Вилуйского района ЯАССР. В 1956 году поступил в Бугурусланское летное училище ГВФ, которое окончил в 1958 году. Начал трудовую деятельность в 192 ОАО Якутской авиагруппы ГВФ (впоследствии - Нюрбинский авиаотряд) с должности пилота самолета ЯК-12. В 1961 году утвержден в должности командира самолета Ан-2. С марта 1975 года до выхода на пенсию по состоянию здоровья работал командиром звена 3-й авиаэскадрильи 270-го летного отряда. Имеет общий налет 16450 часов 25 минут, на летных должностях отработал 33 года.

За этими строчками - напряженная, ответственная, кропотливая работа. Никто не может сказать сколько людей, груза и почты перевез Михаил Афанасьевич на своем самолете. Сколько выполнено санитарных заданий и сколько спасено человеческих жизней.

За время летной работы не раз попадал в аварийные ситуации. Можно вспомнить посадку в тундре, около Саскылааха из-за отказа радиокомпаса и отсутствия погоды в Саскылаахе, двухчасовой полет ночью на полностью обесточенном самолете из-за отказа генератора, посадку в Нюрбе на два колеса - правое и заднее. Левое колесо отскочило при посадке из-за неправильного крепления. Во всех случаях экипаж командира Тихонова М.А. принимал единственно верные, грамотные решения по выходу из аварийных ситуаций, сохранив жизни пассажиров и экипажа, дорогостоящую авиационную технику.

Тихонов М.А. внес большой личный вклад в поиске, освоении, авиационном обслуживании алмазных, нефтяных и газовых местонахождений. Он щедро делился своим богатым опытом с молодыми пилотами, много молодых командиров были оттренированы и введены в строй командиром звена Тихоновым М.А. Работая в летном отряде, принимал активное участие в общественной жизни, руководил стенной печатью, был внештатным инспектором по безопасности полетов, председателем товарищеского суда, народным заседателем Нюрбинского народного суда, исполнял олонхо и прекрасно пел на всех конкурсах художественной самодеятельности, проводимых в авиапредприятии.

В 1991 году, после ухода на

- Память -

Дядя Миша

пенсию, стал работать руководителем авиамодельного кружка при Нюрбинской станции юных техников. Его подопечные на соревнованиях в г. Якутске в 1994 году поделили II и III место со второй командой г. Якутска. В 1995 году в Нюрбе проводились соревнования с участием команд Российской Федерации - заняли III место. В 1996 году в Якутске заняли II место по авиамоделизму, и в 1998 году - I место по ракетам класса S-3-C.

В канун празднования 50-летия Нюрбинского авиапредприятия совместным постановлением оргкомитета по празднованию было принято решение о создании музея истории Нюрбинского авиапредприятия имени В.В. Кузакова. Михаил Афанасьевич был назначен его директором на общественных началах. Начинать пришлось с нуля. Были выделены два обшарпанных кабинета в здании аэровокзала. Много сил и энергии пришлось ему приложить в изыскании средств на ремонт, оснащение музея мебелью, стендами, поиск материалов, но к 12 сентября 2006 года музей был в торжественной обстановке открыт. За его неутомимый труд, энтузиазм, оптимизм, жизненную мудрость в филиале "Аэропорт Нюрба" его иначе, как уважительно "Дядя Миша", не называют.

Все летчики, инженеры, авиатехники и диспетчеры УВД были офицерами запаса и дядя Миша принял верное решение - обратиться к райвоенкомку с просьбой предоставить допуск к личным

делам работников авиапредприятия. В каждом личном деле были фотографии, они были увеличены и прикреплены на стендах. Вспомнились многие забытые Ф.И.О. работников.

Роясь в личных делах, Михаил Афанасьевич сделал сенсационное открытие, знаковое как для работников аэропорта, так и для района и всей Республики.

Он лично знал водителя автопогрузчика ССТ Кудряшова Николая Петровича, которого все называли "Колька-герой". Он умер давно, в 1973 году, будучи работником аэропорта. Никто не знал происхождения этого прозвища, он сам никогда на эту тему не распространялся.

Михаил Афанасьевич не поверил своим глазам, наткнувшись в личном деле Кудряшова Н.П. в военкомате на письмо от Президиума Верховного Совета СССР № 221. Приводим полностью его текст:

"Нюрбинскому райвоенкомату Якутская АССР, тов. Афанасьеву, пос. Нюрба.

На Ваш № 3/90 от 10.11.1960 г. Сообщаем, что Кудряшову Николаю Петровичу, 1922 г. рождения, Указом Президиума Верховного Совета СССР от 10 января 1944 года было присвоено звание Героя Советского Союза.

Кроме того, Кудряшов Н.П. был награжден: орденом Славы III степени - приказ 38 Армии от 16 декабря 1943 г. № 0130/н и медалью "За отвагу" - приказ 520 стрелкового полка от 20 января 1943 г. № 06.

Указом Президиума Верховного Совета СССР от 2 января 1953 года он лишен данных наград.

Заведующий отделом наград (Ф. Сказчиков)."

Копию личного дела и письма Михаил Афанасьевич сразу отправил Васильеву Михаилу Егоровичу - председателю объединенного комитета профсоюза авиаработников республики.

Появились публикации в средствах массовой информации о Кудряшове Н.П. Пулеметчик, командир пулеметного взвода, к концу войны - лейтенант, командир роты. Действительно героическая личность! В начале войны трижды попадал в окружение, всегда с боями выходил к своим, никогда не был в плену. Был четырежды ранен, из них дважды - тяжело. Месяцами лежал в госпитале и снова - в бой.

Его взвод отличился при форсировании Днепра, взятии Киева. На подступах к городу напротив позиций его пулеметного взвода насчитали 150 трупов гитлеровцев. А звание Героя Советского Союза и Орден Ленина он получил за бои в центре Киева, на Крещатике в районе кинофабрики. Немцы решили идти на прорыв из окружения и наткнулись на взвод Кудряшова Н.П. Понятно, что высшая награда была получена им вполне заслуженно.

После войны, вернувшись в родное Черемхово, за хулиганство (драку между фронтвиками и тыловиками) он получил шесть лет тюремного срока и был лишен всех боевых наград.

Кудряшов Николай Петрович умер совсем молодым - всего в 51 год. Наверно, сказались не столько боевые решения, сколько душевная обида на несправедливость.

После многочисленных обращений общественности и организаций в различные инстанции, Президента РС (Я) к Президенту РФ, наконец-то, 24 октября 2013 года Указом Президента Российской Федерации Путина Владимира Владимировича №800 Кудряшов Н.П. был восстановлен в правах на государственные награды - звания Героя Советского Союза, Ордена Ленина, медали "Золотая Звезда", ордена Славы III степени и медали "За отвагу".

Восторжествовала историческая справедливость. Восстановлено честное имя Героя.

А ведь если бы не было принято решение о создании музея

истории Нюрбинского авиапредприятия, а главное - о назначении Тихонова Михаила Афанасьевича его директором на общественных началах, можно с уверенностью сказать, что это вряд ли бы произошло.

Музей, созданный Михаилом Афанасьевичем, пользуется большой популярностью. Особенно радует, что музей с интересом посещают школьники Нюрбинских школ и наслегов. Есть коллекция авиамodelей разных типов - от Ан-2 до Ми-6, подаренная школьниками Чаппандинской школы, сделанная своими руками из дерева.

В книге Почетных гостей музея вы сможете найти самые лестные отзывы самых известных людей республики, руководителей авиационных структур России и Якутии.

К своей работе, так же как и к работе на летных должностях или в станции юных техников, дядя Миша относился очень серьезно и ответственно. Перед кем бы ни открывалась экспозиция музея, будь то школьники третьего класса или министр, он всегда проводил экскурсию в форменном аэрофлотском костюме со всеми орденами и регалиями и в командирской фуражке.

Труд Михаила Афанасьевича по достоинству оценен многочисленными наградами - Орденом "Знак Почета", медалями "За доблестный труд", "Ветеран труда", "Отличник Аэрофлота", "Ударник IX пятилетки", лауреат премии им. Ананьева Н.И., знаками "За безаварийный полет 16000 часов", "Ветеран авиации Якутии", "Ветеран Нюрбинского авиапредприятия", "Почетный ветеран Республики Саха (Якутия)", КППФ "90 лет ВОСР", "130 лет И.В. Сталину". Его имя занесено в книгу Почета Нюрбинского улуса, в Педагогическую энциклопедию РС (Я), книгу "Знатные люди Нюрбинского улуса".

Вот такой он был человек - наш дядя Миша!

Авиаторы Нюрбы приносят свои искренние соболезнования родным, близким, коллегам, друзьям в связи с тяжелой утратой.

Светлая память о Михаиле Афанасьевиче навсегда останется в сердцах всех, кто знал этого замечательного человека.

Коллективы филиала "Аэропорт Нюрба" ФКП "Аэропорты Севера", Нюрбинского филиала "Авиакомпания "Полярные авиалинии", Нюрбинского центра ОВД филиала "Аэроавиации Северо-Восточной Сибири", "Авиаметеостанции Нюрба".

Программа НВК Саха

02:00 - Итоги дня 12+ 02:30 - "Тэтим" радио 6+ 03:30 - Эл Иитэ 12+ 04:15 - Саха сатаабата суох 12+ 04:45 - Бастынг клип 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Среда 08.09.2021

06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - ВББОРЫ-2021 12+ 08:15 - Санга күн 6+ 10:00 - Тизэргэн 12+ 10:30 - Подворье 12+ 11:00 - #СайынСахамСирэ 12+ 11:45 - Дойдум дьоно 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:15 - Бастынг клип 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - ДЭБАТЫ 12+ 15:15 - Бастынг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:00 - "Якутия" 12+ 16:15 - Народная кухня 12+ 16:30 - Саха сатаабата суох 12+ 17:00 - "Тэтим" радио 6+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Сэһэн сирэ 12+ 19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - ВББОРЫ-2021 12+ 21:00 - Сайын-трип 12+ 20:30 - "Саха Сирэ" 12+ 21:00 - ВББОРЫ-2021 12+ 21:30 - ВББОРЫ-2021 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Аал-луук мас 12+ 23:45 - Бастынг клип 12+ 00:00 - Олох үөһүгэр 12+ 00:45 - Бастынг клип 12+ 01:00 - Д/ф 12+ 01:45 - Бастынг клип 12+ 02:00 - Итоги дня 12+ 02:30 - "Тэтим" радио 6+ 03:30 - Аал-луук мас 12+ 04:15 - Саха сатаабата суох 12+ 04:45 - Бастынг клип 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Четверг 09.09.2021

06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - ВББОРЫ-2021 12+ 08:15 - Санга күн 6+ 10:00 - Тизэргэн 12+ 10:30 - Подворье 12+ 11:00 - Сайын-трип 12+ 11:45 - Репортаж 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:15 - Бастынг клип 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - Дебаты Ил Түмөн 12+ 16:30 - Саха сатаабата суох 12+ 17:00 - "Тэтим" радио 6+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Народная кухня 12+ 18:30 - Моя Якутия 12+

19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - ВББОРЫ-2021 12+ 19:45 - Сайын 12+ 20:30 - "Саха Сирэ" 12+ 21:00 - ВББОРЫ-2021 12+ 21:30 - ВББОРЫ-2021 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Эл Иитэ 12+ 23:45 - Бастынг клип 12+ 00:00 - Сайын 12+ 00:45 - Бастынг клип 12+ 01:00 - Д/ф 12+ 01:45 - Бастынг клип 12+ 02:00 - Итоги дня 12+ 02:30 - "Тэтим" радио 6+ 03:30 - Эл Иитэ 12+ 04:15 - Саха сатаабата суох 12+ 04:45 - Бастынг клип 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Пятница 10.09.2021

06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - ВББОРЫ-2021 12+ 08:15 - Санга күн 6+ 10:00 - Тизэргэн 12+ 10:30 - Подворье 12+ 11:00 - Сайын 12+ 11:45 - Дойдум дьоно 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:15 - Бастынг клип 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - ДЭБАТЫ 12+ 15:15 - Бастынг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:00 - "Якутия" 12+ 16:15 - Бастынг клип 12+ 16:30 - Саха сатаабата суох 12+ 17:00 - "Тэтим" радио 6+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Бастынг клип 12+ 18:30 - ПроАвто 12+ 19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - ВББОРЫ-2021 12+ 19:45 - #СайынСахамСирэ 12+ 20:30 - "Саха Сирэ" 12+ 21:00 - ВББОРЫ-2021 12+ 21:30 - ВББОРЫ-2021 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Аал-луук мас 12+ 23:45 - Бастынг клип 12+ 00:00 - #СайынСахамСирэ 12+ 00:45 - Бастынг клип 12+ 01:00 - Документальный фильм 12+ 01:45 - Бастынг клип 12+ 02:00 - ПроАвто 12+ 02:30 - "Тэтим" радио 6+ 03:30 - Аал-луук мас 12+ 04:15 - Саха сатаабата суох 12+ 04:45 - Бастынг клип 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Суббота 11.09.2021

06:00 - Золотой фонд 6+ 07:00 - Саха

итэҕэ 12+ 07:30 - Геван 12+ 08:00 - Просто вкусно 12+ 09:00 - Бастынг клип 12+ 09:15 - Истинг идыт 6+ 10:00 - Аал-луук мас 12+ 10:45 - Саха сатаабата суох 12+ 11:15 - Саха сатаабата суох 12+ 11:45 - Бастынг клип 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Кэрэ кэпсээн 6+ 13:30 - "Якутия" 12+ 13:45 - Народная кухня 12+ 14:00 - Интеллектуальная игра 12+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Интеллектуальная игра 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Бастынг клип 12+ 16:30 - ТВ-спорт 12+ 18:00 - "Якутия" 12+ 18:15 - Истинг идыт 6+ 19:00 - Бастынг клип 12+ 19:15 - Охота и рыбалка в Якутии 12+ 19:45 - Күөрчэх-шоу 12+ 20:30 - "Якутия" 12+ 20:45 - Үгүтэн кэпсээнэ 12+ 21:15 - Сахаалы киинэ 12+ 22:00 - Ырыа киһэтэ 6+ 23:15 - Саха сатаабата суох 12+ 23:45 - Бастынг клип 12+ 00:00 - Просто вкусно 6+ 01:00 - Документальный фильм 12+ 01:45 - Саха итэҕэ 12+ 02:15 - Бастынг клип 12+ 02:30 - Үгүтэн кэпсээнэ 12+ 03:00 - Күөрчэх-шоу 12+ 03:45 - Кэрэ кэпсээнэ 6+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Воскресенье 12.09.2021

06:00 - Золотой фонд 6+ 07:00 - Саха сатаабата суох 12+ 07:30 - Геван 12+ 08:00 - Чөл буолуох! 12+ 09:00 - Бастынг клип 12+ 09:15 - Истинг идыт 6+ 10:00 - Полярная звезда 6+ 10:45 - Саха сатаабата суох 12+ 11:45 - Бастынг клип 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Ис сүрэхтэн 6+ 13:30 - Итоги недели 12+ 14:00 - Интеллектуальная игра 12+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Интеллектуальная игра 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Бастынг клип 12+ 16:30 - ТВ-спорт 12+ 18:00 - "Якутия" 12+ 18:15 - Истинг идыт 6+ 19:00 - Моя Якутия 12+ 19:30 - Клевая рыбалка 12+ 20:00 - ПроАвто 12+ 20:30 - Итоги недели 12+ 21:00 - Спектакль 6+ 22:15 - Концерт 12+ 23:45 - Бастынг клип 12+ 00:00 - Чөл буолуох! 12+ 01:00 - Документальный фильм 12+ 01:45 - Саха сатаабата суох 12+ 02:15 - Бастынг клип 12+ 02:30 - ПроАвто 12+ 03:00 - Полярная звезда 6+ 03:45 - Ис сүрэхтэн 6+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Извещение о проведении собрания по согласованию местоположения границы земельного участка

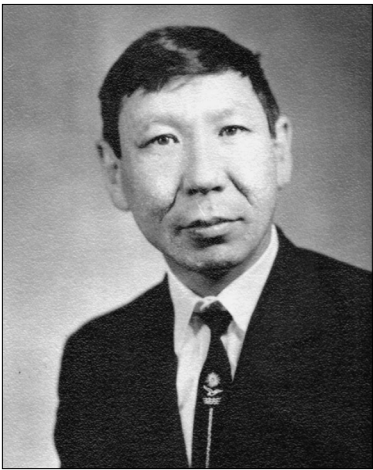
Кадастровым инженером Федоровым Альбертом Иннокентьевичем, членом А СРО "Кадастровые инженеры" реестр №0375 (г.Нюрба, ул.Кузакова, 1А, kifai141178@yandex.ru, тел. 8-914-255-97-00) выполняются кадастровые работы по земельному участку с кадастровым номером 14:21:130002:487 по адресу: с.Антоновка, ул.Октябрьская, 57. Заказчиком является Куртуяхова Светлана Петровна (с.Антоновка, ул.Октябрьская, 57). Возражения и требования по согласованию местоположения границы земельного участка принимаются в течение одного месяца со дня опубликования извещения в районной газете по адресу: г.Нюрба, ул.Кузакова, 1А, пом. №15. Смежные земельные участки с правообладателями, которых требуется согласовать местоположение границы:

1. Кадастровый номер 14:21:130002:1276.

При проведении согласования местоположения границ необходимо иметь документы удостоверяющие личность и права на земельный участок (часть 12 статьи 39, часть 2 статьи 40 ФЗ от 24.07.2007 года №221-ФЗ "О кадастровой деятельности").

- Кэриэстэбил -

Күндү киһибит сырдык кэриэһигэр

ыгыран ылбыттара. Оболору трактор ытарга бочуоттаах сын-нылангга тахсыр диэри үөрөп-питэ.

Иван Алексеевич сахалы сайаҕас майгылаах, дыонго эйэ-бэс сыһаннаах буолан, ханна да тугу да үлэлээбитин иһин биригэ үлэлиир дыонноругар, табаарыстарыгар сөбүлэтэр.

Биһиги кэргэмминэн 62 сыл эйэ дэмнээхтик, ил эйэ сыһаннаах уһун дьоллоох олобу олордубут. 7 уол оҕону төрөтөн күн сири көрдөрөн олох суолугар үктэннэрдийбит, ыал онгортотубут, элбэх кыыс, уол сиэннэннэбит. Өссө хос сиэннэр дьолун биллибит. Аҕабыт, эһээбит улахан дьэ кэргэн баһылыга, халын хаххата, суон дурдата этэ. Кини ыраас дууһалаах, үтө санаалаах, амарах сүрэхтээх, көнө майгылаах этэ.

Уйбааным барахсан үлэттэн иллэн кэмигэр нэһилиэтин общественай, культурунай-маассабай олоҕор көхтөөхтүк кыттар. Ол курдук оройуонга ытыгылар күрэхтэргэ саахымакка ситиһилээхтик оонньоон нэһилиэтин чийин көмүскүүр. Нэһилиэк сэбиэтин депутатынан хаста да ыбыбарданан үлэлээбитэ.

Үгүс сыллар усталарыгар кулууп сыанатыгар ыллаан спектакльга оонньоон бар дыонун биһирэбилэн ылар. Кини ыллаабыт ырыаларын, пьесада оонньообут ороуларын үгүс дыон умнуохтара суоҕа ди саныыбыт.

Урут суоппардыр эрдэбин элбэхтик атын нэһилиэктэринэн, оройуон да таһыгар гастролуур этилэр. Ситиһилээхтик сылдьан бэркэ астынан, үөрөн, сүргэлэр көтөбүллэн кэлээчилэр. Кулууп үлэһиттэр кинини убаастыылара уонна эрэнэллэрэ. Кэлин сааһырытын кэннэ өссө алгысчыт гиммыттар. Элбэх наҕараадалардаах, мэтээллэрдээх, бэлиэлэрдээх этэ да биридэ да түөһүгэр илиммэтэбэ. Ол курдук аһара сэмэй этэ.

Ол курдук: "За доблестный труд в ознаменование столетия со дня рождения В.И. Ленина", "За долготелетий добросовестный труд", "60 лет Великой Победы", "70 лет Великой Победы-2015", "Дети войны 1945 ССР КПРФ", "СССР-50", "Якутская АССР-50 лет", спорка ситиһилэрин иһин анал бэлиэлэр, мэтээллэр хаһаайынара этэ.

Күлэ-үөрэ, кэпсии-ипсии сылдыбыт, бэксэринэбэ килиэбин ыла барыт аҕабыт барахсан соһуччу орто дыйдууттан барыта наһаа хомолтолоох, абалаах. Билигин да итэбэйбэт курдукпут. Тутунан да кэмнэмэт ыар сүтүк. Тапталлаах кэргэним, аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит ыраас, сырдык мөссүөнэ өйбүтүгэр-сүрэхпитигэр мэлдьи тыыннаах, үтө өйдөбүл курдук сыдыаҕа.

Ахтабыт, саныыбыт, таптыбыт. Кэргэнэ Анна Александровна, уолаттара, кийинтэргэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ, аймахтара.

Баар суох тапталлаах кэргэним, аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит, улаханник убаастыыр күтүөппүт, Ньурбачаан нэһилиэтин Бочуоттаах олохтооҕо, "Ньурба" соһуос тыатын хаһаайыстыбатын Бочуоттаах бэтэрээнэ, элбэх үбүлүүһүнэй бэлиэ, үчүгү үлэтин иһин бэриллибит мэтээллэр, грамоталар, махтал суруктар хаһаайынара, сэрэбинэн ылдыан соһуччу, аһара хомолтолоохтук орто дыйдууттан букатыннаахтык барыта 1 сылын туолла.

Аҕабыт 1940 с. муус устар ыйга Сүлэ нэһилиэтин "Кураан" диэн сиригэр холкуос үлэһиттэрин дьэ кэргэнигэр күн сири көрбүтэ. Нөнгүө сылыгар сэрэи. Аҕалара сэрэигэ баран, олоҕо онно быстан, хара сурук тутталлар. Барахан күннэр-дьыллар бүрүүкүллэр. Ийэтэ Даарыйалыын тулаайа хаалан, эрэйи энгэрдэринэн тэлэлэр. Даарыйа биригэ төрөөбүт убай Иннокентий Петров балтыгар көмөлөһөр сылтан борбуйун сага көтөһөн эрэр уолчааны Үөһэ Бүлүүгэ илдьэн үөрэттэрэн эрдэбинэ, аҕаларын убайа көрдөөн уолу бэйэтигэр ылыт уонна оскуолаҕа үөрэппэккэ, хамначыт курдук бэйэтигэр үлэлэтэ сылдырын истэн, таайа ылдыан ылан Ньурбаҕа төттөрү аҕалан, Куочай детдомугар биэрбит. Онно үөрэнэ сылдьан, ийэтин, дыйдууттан ахтан ситэ үөрэмэккэ, уурайан дыйдуугар кэлэн үөрэнэри гиммытын сааһын ааспыт диэн оскуолаҕа үөрэппэтэхтэр.

Хайыай, холкуоска киирэн үлэти буолар. Фермаҕа от тизэйтэччинэн үлэли сырыттабына 1958 с. көрсөн сөбүлэһэн, таптанан, балаан ыйын 20 күнүгэр ыал буолбуппун. Нөнгүө сылыгар Сэбизскэй Аармыйаҕа ыгырыллан икки сылтан ордук кэмнэ сулууспалаан кэлбитэ. Сулууспалы сылдьан онно ытыгылар кэнсиэртэргэ кыттан ыллаан хас да хайбал грамоталардаах кэлбитэ.

Сулууспалы сылдьан баран, Дьокуускайдаагы автошколаҕа үөрэнэн суоппар идэтин ылан, төрөөбүт нэһилиэгэр суоппардаабыта, механиктаабыта, биригэ-дьиридэбитэ. Ньурбачаан оскуола орто оскуола буолбутун кэннэ автодело инструкторынан

Атылыбын
Продаю Т.Королла-Филдер 2016 г., передний привод, цвет белый, пробег - 67 т.км., бензин, правый руль, пригнана 12 июля. 8-914-107-62-35, 8-924-866-42-46.
12 сот. ИЖС сир атылыбын, көнө ньуурдаах, үрдүк сиргэ турар, проф-

лиинэн олбуордаах, тимири калиткалаах, вороталаах. Сыаната 750 тыһ. солк., чакчы атылылар киһиэхэ түһэриэм. 8-914-278-05-72.
Энергетик кварталга 2 хостоох б/у квартира атылылар эбэтэр коортамна бэриллэр. Конт. тел: 8-914-268-62-64, 8-914-279-71-47.

Тапталлаах бырааппыт, убайыт **НИКОЛАЕВ Владимир Дмитриевич** соһуччу олохтон туораабытынан аҕатыгар, биригэ төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар дириг курурҕаммытын тиэрдэбит.
Ивановтар, Бордейдар, Тихоновтар.

Тапталлаах уолум, убайыт, таайыт, Дьинкимдэ орто оскуолатын үлэһитэ **НИКОЛАЕВ Владимир Дмитриевич** бу дьыл атырдыах ыйын 25 күнүгэр соһумардык күн сириттэн күрэммитинэн бары аймахтарыгытар, чугас дьоммутугар, табаарыстарыгытар диригник курутууһун туран иһитиннэрэбит.
Аҕата Дмитрий Дмитриевич, балтылара, күтүөттэрэ, бырааттара.

Таптыыр кэргэним, аҕабыт, Дьинкимдэ орто оскуолатын үлэһитэ **НИКОЛАЕВ Владимир Дмитриевич** бу дьыл атырдыах ыйын 25 күнүгэр эмискэ күн сириттэн күрэммитинэн диригник курутууһун туран иһитиннэрэбит.
Кэргэнэ, оболоро.

Администрация МО "Город Нюрба" выражает глубокое соболезнование Главе города Александру Игнатьевичу Иванову, его жене, детям и родным в связи с кончиной дяди **НИКОЛАЕВА Владимира Дмитриевича**, многодетного отца, работника МБОУ ДООШ им. С.И. Алексеева на 43 году жизни. Скорбим вместе с вами.

"Дьинкимдэ нэһилиэгэ" МТ дьаһалтата, нэһилиэк депутаттарын Сэбизтэ Дьинкимдэ нэһилиэтин олохтооҕо, элбэх олоох дьэ кэргэн аҕата, Дьинкимдэбэ 408 №- дээх участкавай быыбардыыр участкак чилиээн **НИКОЛАЕВ Владимир Дмитриевич** ыарахан ыарыттан орто дыйдууттан барытынан кэргэнигэр Семенова Евгения Денисовнага, оболоругар, аймахтарыгар дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.

Оскуолаҕа биригэ үөрэммит табаарыспыт **НИКОЛАЕВ Владимир Дмитриевич** эмискэ күн сириттэн барытынан кэргэнигэр, оболоругар, биригэ төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар дириг кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Биригэ үөрэммит табаарыстар.

Биригэ үлэлиир коллегабыгытар, дьуөгэ-битигэр Иванова Людмила Дмитриевнаҕа тапталлаах убайа **НИКОЛАЕВ Владимир Дмитриевич** эмискэ күн сириттэн туораабытынан бары чугас дьонугар, аймахтарыгар дириг кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Ньурба "Кэскил" оҕо уһуяанын кэлэктиибэ.

Улуустаагы "Ньурба", "Огни Нюрбы" хаһыат кэлэктиибэ убаастыыр урут биригэ үлэһит кэлиэһит, хаһыат сурутааччыга кэмигэр тийэрин харҕаһа суох хааччылыыга кырата суох кылааттаах эрдэлээх суоппарыт **НИКОЛАЕВ Владимир Дмитриевич** эмискэ ылдыан олохтон туораабытынан кэргэнигэр, оболоругар, чугас дьонугар дириг кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Улаханник ытыктыыр, таптыыр үөлээннээрим **Михаил Афанасьевич ТИХОНОВ** ыарахан ыарыттан бу күн сириттэн күрэммитинэн кини уолугар, кийинитигэр, сиэннэригэр, бары чугас дьонноругар дириг кутурҕаммытын тиэрдэбит. Михаил Афанасьевич, онгорут үтө дьыалан үйэлэргэ умнулдуо суоҕа.
Дьокуускайтан аллар аҕатын Аркадий Михайлов уонна кини дьэ кэргэнэ.

Глубоко скорбим и выражаем искренние соболезнования сыну Михаилу, невестке Наталье, внукам в связи с кончиной глубокоуважаемого **ТИХОНОВА Михаила Афанасьевича** и разделяем горечь их утраты. Светлая память об этом энергичном и жизнерадостном человеке сохранится в наших сердцах.
Софроновы, Нутины, Кириллыны.

Администрация МО "Город Нюрба" и городской Совет депутатов выражают соболезнование родным и близким по случаю безвременной кончины на 87 году жизни Почетного гражданина Нюрбинского района, Ветерана авиации, основателя музея авиации **ТИХОНОВА Михаила Афанасьевича.**

"Ньурба улууһа" МО Дьаһалтата уонна профкома, улуус Сүбэтэ, улуустаагы Ытык Сүбэ уонна бэтэрээннэр Сэбизтэ Ньурба улууһун бири ытык-мааны кырдыаһа, улуус бочуоттаах олохтооҕо, өр сылларга Ньурбатаагы авиапредприятиэ ситиһилээхтик үлэлээбит "АН-2" сөмөлүөт хамандьыра, звено хамандьыра, "Бочуот знага" уордун, элбэх мэтээллэр кавалердара, "Аэрофлот туйгуна", үлэ бэтэрээнэ, ыччат наставнига, Авиация музейин тэрийээччитэ **ТИХОНОВ Михаил Афанасьевич** ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан кини дьэ кэргэнигэр, чугас дьонугар дириг кутурҕаммытын тиэрдэллэр.

"Дьинкимдэ нэһилиэгэ" МТ дьаһалтата, нэһилиэк депутаттарын Сэбизтэ нэһилиэк депутата, ГУП ЖКХ Дьинкимдэтээби уучаастагына маастара Антонов Андрей Гаврильевич биригэ төрөөбүт быраата, Чаппанда олохтооҕо **АНТОНОВ Аркадий Гаврильевич (ҕайтамаан)**

эмискэ ылдыан күн сириттэн суох буолбутунан Андрей Гаврильевичка уонна аймахтарыгар дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.

"Дьобур" Норуот айымньытын дьэтин көтөөх кыттааччыта, нэһилиэк депутата Бухолова Валентина Саввична тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, эһээлэрэ **АНТОНОВ Аркадий Гаврильевич** күн сириттэн соһумардык ылдыан күрэммитинэн кэргэнигэр, оболоругар, сиэннэригэр уонна аймахтарыгар дириг кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Олохтоох дьаһалта, НАДь "Дьобур", бибилэтиэкэ.

Биригэ үлэлиир кэлиэгэбит Бухолова Валентина Саввична тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, эһээлэрэ **АНТОНОВ Аркадий Гаврильевич** эмискэ күн сириттэн туораабытынан оболоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.
Чаппанда орто оскуолатын уонна уһуяанын кэлэктиибэ, профкома.

Күндүтүк саныыр оҕо сааспыт доҕорун **АНТОНОВ Аркадий Гаврильевич (ҕайтамаан)** ыарахан ыары соһуччу биһиги кэксэбиттэн туоратан күөгэйэр күнүгэр илдьэ барда.
Кэргэнигэр Валиябыгытар, оболоругар, кийинитигэр, сиэннэригэр, биригэ төрөөбүттэригэр дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.
Светлана Александровна, Башариннар, Васильевтар, Андреевтар.

Күндү биригэ үөрэммит доҕорубут **АНТОНОВ Аркадий Гаврильевич (ҕайтамаан)** эмискэ ыараханник ылдыан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Валияга, оболоругар, кийинитигэр, сиэннэригэр, биригэ төрөөбүттэригэр дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.
Чаппанда оскуолатыгар биригэ үөрэммит доҕотторо, 1990 с. выпуск.

Октябрьскэй нэһилиэккэ Жэня Чусовской туөлбэ олохтооҕо, өр сылларга ылдыан олоҕорбүт үөлээннээхпит **Виктор Иванович ПОПОВ** эмискэ ыарахан ыарыгыта ылдыан бу Орто дыйдууттан туораабытыгар оболоругар Настяга, Славика, Игорьга, Аанчыкка, балтыгар Галияга, сиэннэригэр, чугас дьонугар, аймахтарыгар дириг кутурҕаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.
Хаалбытыгар баҕарабыт күстээх санааны, тулууру.
Андреев Данил Дмитриевич дьэ кэргэнэ, оболоро.

"Ньурба улууһа" МО Дьаһалтата уонна профкома, улуус Сүбэтэ КИО бэрэссэдээтэлин солбуйааччыта Попова Анастасия Викторовнага, улуустаагы "Олобу-дьаһагы хааччылыыга сулууспата" МКУ кылаабынай исписалиһэ Попов Игорь Викторовичка уонна кинилэр дьэ кэргэттэригэр, чугас дьонноругар тапталлаах аҕалара, эһээлэрэ **ПОПОВ Виктор Иванович** эмискэ ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан дириг кутурҕаммытын тиэрдэллэр.

Хаңгалас нэһилиэтин олохтооҕо **БАИШЕВ Анастас Егорович** бу олохтон уһун ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн кэргэнигэр Ксения Гаврильевнага, оболоругар, сиэннэригэр, биригэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар, чугас дьонугар, атастарыгар дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.
Хаңгалас уучаастагы ЖКХ коллектива.

Хаңгалас нэһилиэтин олохтооҕо **БАИШЕВ Анастас Егорович** бу олохтон уһун ыарахан ыарыттан күн сириттэн күрэммитинэн кэргэнигэр Ксения Гаврильевнага, оболоругар, сиэннэригэр, биригэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар, чугас дьонугар, атастарыгар дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.
"Хаңгалас нэһилиэгэ" МТ дьаһалтата, Хаңгалас нэһилиэтин депутаттарын Сэбизтэ.

Күндүтүк саныыр кийиппит, саҕаспыт, үлэ бэтэрээнэ **ТРИФОНОВА Татьяна Харитоновна** бу дьыл атырдыах ыйын 28 күнүгэр ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан оболоругар, сиэннэригэр, чугас дьонугар дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.
Дьокуускайтан, Ньурбаттан Петровтар, Егоровтар.

Биригэ үөрэммит табаарыспыт **АНДРЕЕВ Игнат Ильич** хомолтолоохтук күн сириттэн барытынан дьэ кэргэнигэр дириг кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Биригэ үөрэммит оболоро.

Улаханник убаастыыр күтүөппүгэр Илья Игнатьевичка улахан уола, балтыларбыгытар Матрена Ильиничнага быраата, Туйаара убайа, бырааттарыгытар Викторга, Володяга, Коликкага убайдара, кийиппитигэр Дораҕа тапталлаах кэргэнэ, сиэн балтыбыгытар Айлаанага аҕата **АНДРЕЕВ Игнатий Ильич**

олохтон соһумардык барытынан бэйэбит дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.
Аймахтарыг Фелоровтар, Науомтар.

Күндү күтүөппүт **АНДРЕЕВ Игнат Ильич** бу дьыл атырдыах ыйын 25 күнүгэр соһуччу күн сириттэн барытынан кыыспытыгар, биригэ төрөөбүт балтыбыгытар, эдьийбитигэр Андреева Анидора Марковнага уонна сиэн обобутугар Айыллаанага, чугас аймахтарыгар дириг кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Өнөдөттөн, Антоновкаттан аймахтара.

26 августа 2021 года на 87 году после продолжительной болезни ушел из жизни **ТИХОНОВ Михаил Афанасьевич.** Выражаем искреннее соболезнование родным, близким, друзьям ветерана Нюрбинского авиапредприятия, кавалера Ордена "Знак Почета", медалей "Ветеран труда", "За доблестный труд", знаков "Отличник Аэрофлота", "Ветеран авиации Якутии", "Почетный ветеран Республики Саха(Якутия)", директора музея Трудовой славы Нюрбинского авиапредприятия. Михаил Афанасьевич внес большой личный вклад в поиске, освоении, авиационном обслуживании алмазных, нефтяных, газовых месторождений. Он щедро делился своим богатым опытом с молодыми пилотами, много молодых командиров были оттенированы и введены в строй командиром звена. Работая в летном отряде, принимал активное участие в общественной жизни, руководил стеной печатью, был внештатным инспектором по безопасности полетов, председателем товарищеского суда, народным заседателем Нюрбинского народного суда, исполнял олонхо и прекрасно пел на всех конкурсах художественной самодеятельности, проводимых в авиапредприятии. Его имя занесено в книгу Почета Нюрбинского улуса, в Педагогическую энциклопедию РС (Я), книгу "Знатные люди Нюрбинского улуса". Светлая память о Михаиле Афанасьевиче Тихонове навсегда сохранится в наших сердцах.
Коллективы авиационных предприятий Нюрбинского района.

Убаастыыр ыалбыт Валентина Саввичнага, оболоругар Сардаанага, Айхаанга, Айланга уонна сиэннэригэр тапталлаах аҕалара, эһээлэрэ **АНТОНОВ Аркадий Гаврильевич** эмискэ ылдыан күн сириттэн күрэммитинэн дириг кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Ыалларыг Додоховтар, Николаевтар, Андреевтар уонна Саввинов Леонид.

Биригэ үлэлиир кэлиэгэбитигэр Антонов Айхан Аркадьевичка тапталлаах аҕата **АНТОНОВ Аркадий Гаврильевич** эмискэ күн сириттэн туораабытынан дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.
ДЮСШ кэлэктиибэ.

Эт-хаан аймахпыт, Сылгы собуотун Малдыардаагы салаатыгар управлюющайынан, кэлин эстии-быстыгы саҕана Малдыарга Мэнгэдьэк бороода сылыта букатын сүтэр кутала суоһаабытыгар аҕыһа сылыгы дьэ кэргэнигэр ылан үлэ бөбөнү көрсөн өрүһүлтэ буолбут үтө-лээх-өнгөлөөх **Дьулуустаан Ньукулаайабыс КЮНААНАП**

элэр сааһыгар уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытыгар кэргэнигэр, оболоругар, биригэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар, атастарыгар-доҕотторугар дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.
Малдыартан таһыт дьэ кэргэттэрэ Дайылаптар.

Күндүтүк саныыр аҕабыт, эһэбит **ПРОКОПЬЕВ Михаил Николаевич** соһуччу ыарахан ыарыттан олохтон туораабытын курутууһун туран иһитиннэрэбит.
Оболоро, сиэннэрэ.

Күндү уолум, убайыт, бырааппыт, эһэбит, үлэ бэтэрээнэ **ПРОКОПЬЕВ Михаил Николаевич** ыарахан ыарыттан атырдыах ыйгар олбутунан дириг кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Ийэтэ, убайа, балтылара, бырааттара, сиэннэрэ, Ньурбаттан, Сунтаартан Дьокуускайтан аймахтара.

Биригэ үлэлиир кэлиэгэбит Андреева Анидора Марковна тапталлаах кэргэнэ **АНДРЕЕВ Игнатий Ильич** эмискэ күн сириттэн барытынан дириг кутурҕаммытын биллэрэбит.
К.Д. Тирки аатынан Марха орто оскуолатын кэлэктиибэ.

Генеральная директор
Стручкова Н.М.
Кылаабынай редактор
Дорофеева Л.К.

Хаһыат Саха сиригэр сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэрин кэтээн көрүү Федеральнай сулууспатын Управлениетыгар (Роскомнадзор) 03.06.2020 с. регистрацияланна.
ПИ № ТУ 14-00551

Тэрийээчилэр:
Саха Республикатын Правительствота, Саха Республикатын "Сахабэчээт" Государственной автономной тэрилтэтэ.
Таһаарааччы: СР "Сахабэчээт" ГАУ
Таһаарааччы аадырыһа:
677000 Дьокуускай к. Орджоникидзе уул. 31.
Редакция аадырыһа:
678450 Ньурба к. Ленин уул., 37.

Телефоннара:
Редактор-директор - 2-33-32.
Компьютернай отделе - 2-33-32.
e-mail: redakcia06@mail.ru
Хаһыат чэпиэригэ тахсар.

Индекс: ПИ 988
Тираж 658.
Объем 3 п.л.
Сыаната - 30 солк.
01.09.2021 с.

